

לקראת שבת מלכתא

פנינים לפרשת בהר | גליון מס' 327 | תקציר שבועי של 'הדף היומי בהלכה' | לקבלת הגליון למייל: dirshu@dirshu.co.il

הגאון רבי יהודה עדס שליט"א, מוסיף שאפשר גם לצאת עם הילדים בריקוד לכבוד השבת, וכך להכניס בבית אווירה של שמחה וצהלה. באופן זה יש לנהוג גם למחרת ביום השבת ובסעודה שלישית. אני רוצה לראות אחר כך ילד אחד שלא יצפה כל השבוע לסעודות השבת...

הגאון רבי יהודה עדס שליט"א, והגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א בעצות לשולחן השבת

"את שבתתי תשמרו" (ויקרא כ"ה, ב')

ב'פרק שירה' מובאת שירת-הזאב, שהיא שירה תמוהה מאוד, 'על כל דבר פשע, על שור על חמור על שה וכו' המפרשים מתקשים בביאור השירה הזו, ומה ראה הזאב על ככה לשיר דברים אלה? הגאון רבי בונם שרייבר שליט"א, מבאר על פי מה שכתב הספורנו שזמן תקיפת הזאב הוא בדמדומי האור לפנות בוקר, ובתחילת הלילה, שאז הטרף נמצא ברגע של היסח-הדעת, ובדיוק אז מתנפל עליו הזאב, וחוטף ובורח. ולכן, מסביר הגר"ב שרייבר, מְשַׁכְּנֵנו של הזאב הוא ביער, לְשֵׁם הוא חוטף את הטרף ובורח. זו הסיבה שהזאב משורר על כל דבר 'פשע', הנאמר אצל השומרים, מפני שגם הם, השומרים, עיקר פשיעתם היא ביחס לכך שהצאן עליו הופקדו, נטרף ע"י הזאבים, מפני רגע של היסח-הדעת, והזאבים ניצלו זאת לחטוף ולברוח. ויש לדעת שזו היא גם תכונת הזאב הקיימת באדם, דהיינו, שגם כאשר אין בידו אפשרות לעשות את המצוה כתיקונה ובשלימותה, כדאי מאוד שינצל את כוח-החטיפה, ויידע שכל מה שיעשה - הכל יהיה בבחינת רווח נקי. וזה אומר, שאם אינך יכול ברגע זה לכוון בכל התפילה, תכוון מה שהינך מסוגל; אם אין בכוחך עתה להיכנס לעומק דף-הגמרא, תחטוף את מה שאתה כן יכול, וכל כיצא-בזה.

הדוגמא היא מ...סעודות השבת בבית היהודי! מצוי מאוד שראש המשפחה שֶׁב לביל שבת מבית הכנסת ואת פניו מקבֵּלת להקה של ילדים בוכים וצועקים, ואף אחד אינו יושב במקומו בשקט. והנה, אם אבא זה אינו חכם דַּיִן, ולא קולט את הסיטואציה אליה נקלע, הוא עוד מבקש שכאשר הוא משמיע דברי תורה על השולחן - שיהיה שקט מוחלט! ואם ילד פותח את פיו, מיד הוא גוער בו, וכל השולחן הופך להיות אש-להבה. בענין זה נזכיר גם את מה שהביא רבינו הגאון המרא דאתרא על הפסוק (שמות, ד' ב') שנאמר אצל משה רבינו: "ויאמר אליו ה' מה זה בידך? ויאמר מטה". ושואלים המפרשים, מדוע נאמר 'מטה', ולא מקל?

וכיצד קשור הענין הזה ל...שולחן השבת?

בדבריו הדגיש הגר"י זילברשטיין דוגמא נוספת ל'חטוף ואכול'.

"יש לי תנאי", אמרתי לאותו יהודי, "אחרי שאתה תסיים את ההרצאה שלך, יופיע אחד הילדים שלך ויספר לנו איך נראה הבית שלכם. הקהל יעשה השוואות בין איך צריך הבית להיראות לפי הדרשה שלך, ואיך הבית שלך נראה בפועל...מה אתה אומר?"

שיחה מיוחדת מפיו של מגיד המישרים הנודע רבי אברהם מרדכי מלאך שליט"א, מסרים חינוכיים שזורים בהומור משובח המבוסס על אמת כואבת...

צוות 'לקראת שבת'

"יַעֲשִׂיתֶם אֶת חֻקֹתַי" (ויקרא כ"ה, י"ח)

Photo by mishpacha

הבית שלי באמת לא נראה כך, אבל זה בגלל שהוא עדיין לא בית... אנחנו עדיין לא ייצבנו אותו ולא ביססנו אותו כמו שצריך. הכל עדיין מפוזר ומבולגן, אין סדר וניקיון ברוב ימות השבוע, אנחנו עוד לא התמקמנו כמו שצריך ולכן אני לא יכול לנהל את הבית כנדרש. "ביום שיהיה לנו בית מסודר ונורמלי, החינוך בבית יהיה הרבה הרבה יותר טוב", הוא הבטיח לי...

הצעתי לו, שהוא ימסור את ההרצאה כמתוכנן, הבן שלו יספר איך נראה הבית בפועל ואותו בן גם יוסיף ויסביר שהבית עדיין לא מסודר ובהמשך, כשיהיה הכל מסודר, הוא בטוח שהבית יתנהל אחרת... פעמים רבות אני שומע הורים מתלוננים על כך שהם לא זוכים לראות נחת מהילדים שלהם. האבא יושב עם הילד ללמוד והילד לא יכול לחזור על המשניות כמו שצריך, אין לאבא נחת. נורא ואיום. הוא לא רווה נחת מבנו יקירו. רבותי, כתוב לנו בתהילים מתי מגיע השלב של 'ברינה יקצורו', אחרי שיש 'הזורעים בדמעה'.

אנחנו לא באנו לעולם הזה כדי לרוות נחת, והילדים שלנו לא עובדים אצלנו ולא אמורים לספק לנו נחת בצורה רציפה. אי אפשר לחנך ילדים כששעון העצר מופעל ואנחנו מחכים לראות כמה זמן ייקח עד שנזכה לראות מהם נחת. יש אנשים שמוכנים להרוג את הילד שלהם כדי לראות ממנו קצת נחת. אבל זה לא עובד ככה, כמו

אחד מגדולי הדרשנים בדורנו הוא ללא ספק הג"ר אברהם מרדכי מלאך, איש חינוך משכמו ומעלה, שהתברך בכישרון דיבור יוצא דופן, ומוכר מאוד בעיקר בקרב הקהילות החרדיות בארה"ב. דרשותיו נמסרות באידיש מתובלת באנגלית, ולכן רוב הציבור החרדי בישראל פחות נחשף אליהן.

עם זאת, המסרים שהוא מעביר בדרשותיו הם נפלאים, והצורה בה הם מוגשים לציבור מאפשרת לכל אחד לקבל מהם תוספת כח וחיזוק בעניינים השונים של תורה ויראת שמים.

בשורות הבאות נביא כאן חלק מדרשה שנשא הרב מלאך בארה"ב, באירוע המוקדש לנושאי חינוך הילדים, על ידי ארגון 'וקרבנתנו' שעורך כינוסים קבועים בכל חצי שנה, ואליהם הוא מביא את טובי הדרשנים וגדולי המתחכים. הדברים מובאים כאן בתרגום חופשי, ולעיתים בשינויים הנדרשים בשל ההתאמה ליושבי ארץ הקודש. וכך מספר הרב מלאך:

לפני תקופה פגשתי יהודי שלבו כאוב מאוד על נושא חינוך הילדים. הוא דיבר איתי באריכות על כמה שהמצב של הדור שלנו קשה, כמה שההורים לא מספיק משקיעים בחינוך הילדים, כמה שהבתים שלנו לא בנויים בצורה נכונה, וההורים לא מעניקים מספיק חום ואהבה לילדיהם.

הצעתי לאותו יהודי הצעה מעניינת: אולי תמסור הרצאה לציבור אודות האופן שבו צריך להיראות בית יהודי, איך צריכים ההורים להתנהג כדי שהילדים יצעדו על דרכי התורה והיראה.

הוא הרהר מעט, ואמר כן, אני מסכים. הדברים מספיק ברורים אצלי ואני יכול לומר אותם גם בהרצאה לפני קהל.

אבל יש לי תנאי, אמרתי לאותו יהודי, אחרי שאתה תסיים את ההרצאה שלך, אני אעלה על הבמה את אחד הילדים שלך, והוא יספר לנו איך נראה הבית שלכם. אחר כך הקהל יעשה השוואות בין איך צריך הבית להיראות לפי הדרשה שלך, ואיך הבית שלך נראה בפועל לפי איך שהבן שלו חווה אותו כאחד הילדים בבית...

האיש התחיל לכחכח בגרונו במבוכה, ולבסוף אמר לי: אתה צודק,

הילדים זה ייתפס כאילו שכל היהדות כולה טועה, רחמנא ליצלן.

העולם הביתי והעולם החיצון

אני רוצה לשאול אתכם שאלה מעניינת:

איך עושים 'אפצ'???

איך מתעטשים?

זה תלוי כמובן במיקום שבו אתם נמצאים כשהגירוי החזק להתעטש עולה במעלה האף שלכם. מי שנמצא ברחובה של עיר, בין אנשים זרים ולא מוכרים ופתאום חש בצורך עז להתעטש, מה הוא יעשה? יבליע את העיטוש בכל כוחו, ואם הוא לא מצליח, אז הוא ישחרר אותו החוצה בעדינות מרובה, או ינסה להסוות אותו בתוך שיעול קולני.

לא נעים להתעטש בפני ציבור...

ומה קורה כשאפצ' הזה מטפס במורד החוטם כשאותו אדם נמצא בביתו ושרוע על הספה אחרי יום עבודה מפרך? כל חלונות הבית רועדים מהעוצמה, ורסיסים מתעופפים לכל עבר.

מעשה היה באיש אחד שהלך ברחוב בשעה שלא היתה נפש חיה בחוץ, הוא צעד לבדו והנה מגיע הגירוי והוא עושה חשבון שממילא אף אחד לא נמצא ולא שומע, ולכן האפצ' היה חזק ועוצמתי... נתזי רוק יצאו יחד איתו והכתימו את חליפתו של האיש שמיהר לנגב אותה בהפטירו "אוי, איזה חורבן...".

כעבור דקה וחצי הגיע עיטוש נוסף, ושוב הפטיר האיש "אוי איזה חורבן", בעודו מנגב את חליפתו.

אחרי העיטוש השלישי, הוא שם לב לפתע שבעצם מישהו צועד אחריו. הסתובב אליו ושאל אותו: "סלח לי, כמה זמן אתה כבר צועד אחרי???"

ענה לו האיש שמאחוריו: "עוד מלפני החורבן הראשון...".

נו, הבדיחה מצחיקה כמובן, אבל מה המסר שהיא מעבירה לנו? לכל אדם יש שתי מערכות חיים, הוא מנהל חיים כפולים במקביל, כל ימי חייו. יש את החיים בתוך הבית, ויש את החיים מחוץ לבית. מחוץ לבית הוא מנומס, מאופק, ייצוגי, לבוש יפה, מברך בכוונה גדולה ועוד ועוד.

בתוך הבית ההתנהגות שונה. אנשים משחררים לחץ כשהם בבית, הרבה פחות מנומסים ומאופקים. כמה פעמים קורה שאבא צועק על הילדים שלו, ופתאום הוא מגלה שהדלת פתוחה ואדם זר עומד שם... באותו רגע הטונים של האבא יורדים באחת...

אף אחד לא מתנהג בבית כמו שהוא מתנהג בחוץ.

והילדים מבינים את זה וקולטים את זה.

הם מבינים היטב את ההבדל בין מה שקורה בבית למה שקורה בחוץ, ולכן כל החינוך שהם מקבלים בחוץ, בין אם זה בחיידר או בבית הספר, ובין אם זה בבית הכנסת כשאבא מעודד אותם לומר 'אמן' או לחזור על תלמודם, זה חלק מההתנהגות הייצוגית, זה חלק מאיך צריך להתנהג בחוץ.

אבל זה לא קשור ולא נותן להם שום רמז איך הם אמורים להיראות ולהתנהג בבית. החינוך של הבית הוא החינוך האמיתי, זה החינוך

שאתה הולך לרופא ומקבל תרופה וברור לך שהיא לא משפיעה באופן מייד, גם חינוך הילדים לא מוציא פירות מיידים. זה לוקח שנים רבות עד שרואים מהם קצת נחת.

שגרירי היהדות

כשאנחנו עוסקים בחינוך, אנחנו צריכים לבדוק מה התפקיד שלנו בבית. מה התפקיד של הורים שרוצים לחנך את ילדיהם כראוי. איך מחנכים ילדים בצורה הטובה ביותר?

אני רוצה לספר לכם בדיחה שהיו מספרים פעם, בשנים שהייתי ילד, וכך היתה הבדיחה הזאת מסופרת.

באחת האספות הבינלאומיות של העצרת הכללית של האו"ם, ישבו נשיאי כל המדינות בעולם בחדר האוכל של האו"ם, והמתינו לארוחת ערב, שלפי התפריט אמורה היתה לכלול בשר בקר יוקרתי עם יינות משובחים ותוספות טעימות במיוחד.

אלא שאירעה תקלה חמורה, ולבסוף לא הוגש בשר בפני הסועדים המאוכזבים. הם נאלצו להסתפק בלחם עם קצת סלטים.

היה שם עיתונאי נמרץ, שהחליט לעבור בין מנהיגי המדינות ולשאול אותם שאלה אחידה, על מנת שיוכל להציג בפני קוראי העיתון שלו את התשובה המשתנה מנשיא לנשיא.

הוא ניסח שאלה כזאת:

"סליחה אדוני, נשמח אם תביע את דעתך לגבי המחסור בבשר הערב בארוחה?"

שמע זאת ראש ממשלת פולין, שאז היתה מדינה ענייה מאוד שסבלה ממחסור חמור במוצרי צריכה בסיסיים, וענה לעיתונאי בשאלה: "מה זה בשר?"

הנשיא האמריקאי שמע את אותה השאלה ושאל את העיתונאי בחזרה: "מה זה מחסור?"

הנשיא הרוסי לא הבין מה זו הבעת דעה?

ואילו ראש הממשלה הישראלי: היה חייב להבין מה זה סליחה???

הבדיחה היא רק בדיחה, אבל יש בה היגיון מסוים שאומר שכל אחד מהאנשים שמגיעים לאו"ם כמנהיגי מדינות, מייצג את המדינה שלו, ובאותו הזמן הוא המדינה והמדינה זה הוא. ברור שראש ממשלת פולין יודע מה זה בשר, אבל הפולני הממוצע באותן שנים לא ידע מה זה! נשיא ארה"ב יודע שיש דבר כזה שנקרא מחסור, אבל האמריקאי הממוצע מעולם לא חווה מחסור במזון, וכן הלאה לגבי הרוסי והישראלי...

כשראש ממשלת בריטניה עומד על בימת העצרת הכללית של האו"ם ומגרד באף, כל הממלכה הבריטית מגרדת באף!!!

הורים יקרים, חשוב שנבין דבר אחד בסיסי ויסודי: בבית שלנו, אנחנו השגרירים של הקדוש ברוך הוא. אנחנו מייצגים את היהדות בעיני הילדים שלנו, אנחנו הנציגים של בורא העולם!

הצורה בה אנחנו מציגים את היהדות בפני הילדים שלנו, זאת הצורה שבה הם יקלטו אותה, ולכן חשוב שאנחנו נשווק להם את היהדות בצורה הטובה ביותר!!!

אסור לנו לעשות טעויות, כי אם אנחנו טועים, חלילה וחס בעיני

לאחר הניתוח הסבוך שהציל את חיי רבינו באלול תשס"ג שאל רבינו את העסקן הרפואי שאיתר את המנתח מחו"ל והביאו, מה הוא מבקש ממנו בתור הכרת הטוב. השיב: "שהרב יוציא אותי מהגיהנום"... הגיב רבינו: "איני יודע כיצד עושים זאת"

פניני דעת ממרן הגרי"ש אלישיב זצוק"ל

"אֵת מְשַׁפְּטֵי תְּשֻׁמְרוּ וְעֵשִׂיתֶם אִתָּם" (ויקרא כ"ה, י"ח)

תלמידו ומקורבו של רבינו, הגאון רבי יצחק דרזי שליט"א אמר לו פעם: היום או מחר אמורים להגיע עם שאלה כזו וכזו - היתה זו פרשיה סבוכה ביותר, שנדרשה להכרעת רבינו. כיצד חושב הוא להכריע.

וענה: כסבור אתה שאני יודע? איני חושב לא רגע לפני ולא רגע אחרי. בשעה ששואלים, נותנים בפי את המענה, ואותו אני משיב! ופעם ישבה אצלו בתו הרבנית קניבסקי ע"ה, ובמהלך הסעודה סיפרה סיפורי מופת מרעישים מחמיה, מרן ה"קהילות יעקב" זצ"ל, בעודנו חי עמנו. הוראות שלא הובנו והצמיחו ישועות, ממש: "כל הנוטל עצה מן הזקנים אינו נכשל"! "נו", סיימה דבריה, "וואס זאגסטו, טאטע?" מה דעת רבינו על כך?!

נענה ואמר: הכתוב אומר (תהילים לז, לג): "פי צדיק יהגה חכמה ולשונו תדבר משפט, תורת אלקיו בלבו לא תמעד אשריו" - מה כתוב כאן? שאם פיו של הצדיק הוגה רק דברי חכמה, ולשונו מדברת אך ורק משפט, ובלבו רק תורת אלקיו, כלום יש חשש שימעדו אשריו?! לא יתכן הדבר, ולכן כל הוראותיו מתבררות כנכונות, וכל עצותיו מצליחות, וכל ברכותיו מתקיימות - פסוק מפורש הוא, וזו המציאות! - ונאים הדברים, למי שאמרם!

שהרב יוציא אותי מהגיהנום

לאחר הניתוח הסבוך שהציל את חיי רבינו באלול תשס"ג שאל רבינו את העסקן הרפואי שאיתר את המנתח מחו"ל והביאו, מה הוא מבקש ממנו בתור הכרת הטוב.

השיב: "שהרב יוציא אותי מהגיהנום"...

הגיב רבינו: "איני יודע כיצד עושים זאת".

סיפר העסקן שהגבאי של הרב מטשיבין זצ"ל הבחין בשעתו שחסר לרב כפתור במעילו. מיהר לתפרו, ובטעות דקרו במחט שבידו. הזדעזע, וקרא: "אוי וי, עתה לא אצא מהגיהנום!" הרגיעו הרב מטשיבין: "הרגע אני מוציאך משם". נהרו פני הגבאי.

כעבור שנים פנה אליו הרב מטשיבין ואמר לו: "אני זוכר את הבטחתך, אבל דאג נא שלא תהיה לי עבודה קשה מידי"...

נשא רבינו ידיו, ואמר: "מי ישתווה לרב מטשיבין!"...

נכד רבינו הגאון רבי ליפא ישראלזון שליט"א סיפר לדודו, מרן הגאון רבי חיים קניבסקי (שליט"א), שרבינו קם כהרגלו בשתים לפנות בוקר והתאונן על חולשתו הנוראה, ואמר שאין לו כח לכפתר את הכפתור בחולצה -

וישב ללמוד בהתלהבות ארבע שעות עד לתפילת שחרית!

איך אפשר?!

ומרן ענהו: "מה הפלא, אם יש כזו אהבת תורה. זה נותן את הכח: "כי בם חייתני"!"...

היו שבתות שבתשות כוחו לא יכול היה להרים את גביע הקידוש, והוצרכו להניחו בידו, ונרדם במהלך הארוחה -

אך התגבר כארי אחריה, לשעות ארוכות של לימוד בהתלהבות!

ונכדו מעיד, שבתוקף חולשתו, כשביקש להקריב אליו את הגמרא העניקת, אחז בשולחן הכבד ששניים היו צריכים להזיזו, ובמשיכה אחת גררו אליו!

סיפר נכדו, הגאון רבי אליהו רימר שליט"א: בהיות רבינו בן 98 אסרו עליו הרופאים לצום ביום הכיפורים מפאת השתיה הנחוצה עבורו, ואם מפאת הכרח האכילה בהיותו חולה סכרת. החליט להתחבר לעירוי נוזלים, ובאשר לאכילה קיוה שיוכל להתענות. במהלך הצום ירדה רמת הסוכר ודחקו בו לאכול, והורה להמתין. שאלוהו: הלא במקרים כאלו מורה הוא לאכול בלא שהות. וענה: אכן כן, אבל זאת משום שהחולה אינו יודע לאמוד עצמו ולהחליט מתי לאכול. אני

יודע מתי אצטרך לאכול. ואכן, עזר ה' והתענה כל היום הקדוש. במוצאי יום הכיפורים הגעתי, והיה שרוי בהתרוממות הרוח. ואמר: "היה קשה, אבל ברוך השם עבר בשלום". ענית: "זיום טוב היה עושה בצאתו בשלום מן הקודש" (יזמא ע ע"א) - ונהנה: "כן, כן" -

נטל ידיו לסעודה בשרית, כהרגלו במוצאי יום הכיפורים. אחר כך אמר שאינו חש בטוב, ויש מחר שתי סנדקאוויות, ובאים הימים שבין יום הכיפורים לסוכות בהם מתרבות השאלות, ועלה על יצועו ברבע לתשע.

בתשע וחצי יצא מחדרו, ואמר: "אני מתקשה להרדם, לפחות נעשה משהו מועיל". ישב ללמוד מסכת שבת בקול ובנעימה. בני המשפחה, נכדים ונינים, התקשרו לשאול בשלום, איך הוא מרגיש לאחר הצום. לא ענית, אלא סובבתי את האפרכסת לעברו, ושמעו קולו המתרונון בלימודו. ביקשו שאגש ואפציר בו שילך לנוח, אבל ממש לא היה שייך להפריעו מלימודו הערב.

בשלוש לפנות בוקר עלה בליבי רעיון. הכנתי לו כוס קפה בחלב. מובן שלא הבחין עד שדחפתי מעט את הגמרא. נשא ראשו וראה את הכוס. תמה: "הלא עודני בשירי!" אמרת: "כבר עברו שש שעות!"

הביט בשעונו, ונחה דעתו: "הא, נו, ישר כח, ישר כח!" שתה והמשיך ללמוד עד לתפילת שחרית, ואמר: "ראה מי שיוציא אותי בברכת התורה". מצאתי בחור שגמגם בהתרגשות. לאחר שהלך, אמר: "לא שמעתי בברור, אצא כבר בברכת אהבה רבה". והתנאי לכך, כידוע: "והוא ששנה על אתר", להמשיך וללמוד אחר התפילה...

שימש כסנדק בשתי הבריות, ופנה לנוח מעט. נפרדתי לשלום ונסעתי לבית. התקשרתי משם לבית רבינו, וסיפרו שהוא יושב כבר לומד כמנהגו מידי יום...

מאי משמע ניצול הזמן?! בנו היה קם בשתיים בלילה לעסוק בתורה וקול לימודו התרונון בבית. לקראת השעה שש החל בהכנותיו לתפילת שחרית. אמר את ברכות השחר במתינות ובריכוז, ונותרו שתי דקות עד להליכה לתפילה - וישב, ופתח את הגמרא הגדולה, והסיר משקפיו, והורה באצבעו,

ושוב נשמע קול הלימוד המתוק מהמקום שבו הספיק לפני שש, בעומק הריכוז והעיון -

וכעבור שתי דקות קם וסגר את הגמרא. הגיע הזמן ללכת לתפילה!

בת רבינו, הרבנית ישראלזון תליט"א, סיפרה למקורבו הגאון רבי יצחק דרזי שליט"א, שבשנים האחרונות הגיעה פעמיים בשבוע לבית רבינו, לעסוק בצרכי הבית. לפני שחזרה לביתה היתה נכנסת לחדרו לברכו בברכת לילה טוב, והיה עונה: לילה טוב, ברכה והצלחה, ונחת מהילדים. כעבור זמן פסק מלענות, והסתפק בתנועת ראש. שאל, האם לא נעלבה מכך.

וענתה שאין עבודה מחמאה גדולה יותר - רבינו הבין שתעריך את עשר השניות שהיא חוסכת לו, בכך שמסתפקת בניד ראשו.

במודיעין עילית הוקם תלמוד תורה בנשיאות רבינו, וכל ענייניו נחתכו על פיו. התלמוד תורה התעתד לעבור מדירות העראי למבנה קבע, והנהלתו ביקשה שרבינו ישתתף במעמד הנחת אבן הפניה. בקשה מופקעת, לכל מי שהכיר את ניצול זמנו וסלידתו מטקסים. אבל תשובתו הפתיעה: "מדוע צריך אני לבוא עד קרית ספר, אפשר לשגר את אבן הפינה על ידי שליח!..."

אדרבה. נסעו חברי ההנהלה לירושלים והאבן עמם, וכמובן גם צלם. הניחו את האבן על שולחן רבינו, שאמר: שמלבד הפסוק "אבן מאסו הבונים היתה לראש פינה" לא ידוע לנו ממקור קדום על מנהג הנחת אבן הפינה.

מסר את האבן לידי השליח ומזוגו "לחיים", ברך ב"ברכה והצלחה", והטקס תם.

שאל הנכד: "האם לצאת ברקידה?"

"נו נו", השיב רבינו, "איהר קענט טאנצן", אתם רשאים לרקוד! קמו ורקדו סביב השולחן, ורבינו כבר שקוע בתלמודו.

שאל המנהל את הנכד בלחשישה: "אולי הריקוד מפריע לרב?" וענה: "יכולים אתם לרקוע ולצרוח - הוא לא כאן!..."

(קטעים מתוך הגדה של פסח 'ישא ברכה')

להתחיל את היום ברגל ימין
חוויה רוחנית מדי יום אצלך בחיים

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:
dirshu@dirshu.co.il

הפורתח בכל יום..
המייל היומי של 'דרשו'.

נכנסתי לקודש פנימה וסיפרתי לרבינו את כל מה שהיה, ושאלתי לאיזה שפל מדרגה יכול אדם להגיע ברדיפה אחרי הכבוד בצורה הכי מבוזה. ולתדהמתי תגובתו של רבינו היתה: "תתפלל שלך זה לא יקרה"

צרוך סיפורים ועובדות על ענוותנותו המופלגת של מרן בעל 'אילת השחר' רבינו הגראי"ל שטיינמן זצ"ל, מתוך הספר 'קנייני תורה' שנכתב על ידי תלמידו הג"ר משה סחייק שליט"א

אמר רבינו על הסיפור הזה כמה פעמים שלא היה מסוגל להאמין שאדם העז פנים לשאול כך את החזון איש, אבל שלח את בנו לשאול אם המעשה נכון, ואישרו את המעשה.

אמר הגה"צ רבי דן סגל שליט"א:

"אני נזכר בסיפור ומבהיל לראות איזו דרגת ענוה הגיע רבינו עד היכן הדברים מגיעים, ואני הייתי בשעת מעשה:

"ישב שם תלמיד לידו, רבינו ישב על המושב הקדוש שלו, הכסא הישן בלי המשענת, היה לו על האצבע פטריה, אז ממילא לחתוך הציפורן היה קשה.

"על כל פנים הפטריה גרמה שהיה נראה כאילו ציפורניו ארוכות, ניגש אליו אדם אחד ואמר לו, שה'בן איש חי' אומר שציפורן כשהוא ארוך הוא מאוד מזיק, וה'קליפות' נאחזים שם, ואמר שה'בן איש חי' מתיר אפילו לחתוך את הציפורן בתשעה באב.

"אני לא הבנתי איך הוא אומר לו כזה דבר", מספר הגר"ד סגל, "גיוואלד, אתה בן גילו? למדת איתו בחברותא? אתה החבר שלו? איך אתה אומר לו כזה דבר בכלל? אבל אותו אדם אמר!

"ר' אהרן לייב זכר צדיק לברכה ענה לו עם כזו ענווה, ועוד לא מספיק הוא הושיט לו האצבע, נתן לו שיבדוק בעצמו, שיראה האם זה גדול, האם זה בולט מהאצבע או זה לא בולט,

"גיוואלד, מישהו אחר היה... מה? אתה בא להגיד לי כזה דבר? ואתה עוד מטיף לי על קליפות? והוא, אני חשבת, כאילו הוא מחוץ לעצמו, עם כזו פשטות, והוא עוד כשואל עצה האם זה כן בולט, האם זה חציצה או לא חציצה, אתם מבינים על מי אנו מדברים פה? איך

"וַיֵּרֶא אֶת מַאֲלָקֵיךָ" (ויקרא כ"ה, י"ז)

'כל דבר המסור ללב שאין מכיר רק אלא מי שהמחשבה בלבו נאמר

בו ויראת מאלוקיך' (רש"י)

בשורות הבאות נצטט קטעים מתוך הפרק התשיעי של הספר הנפלא שראה אור באחרונה 'קנייני תורה', פרי עמלו ועטו של הג"ר משה סחייק שליט"א, אשר היה משתתף תמידין כסדרם בשיעוריו של מרן בעל 'אילת השחר' זיע"א, ורשם מפיו עובדות, רעיונות, שיחות ודברי הדרכה לרוב.

הרב סחייק כבר חיבר כמה וכמה ספרים המבוססים על אשר שמע וראה בביתו של מרן זיע"א, וכעת הגדיל לעשות בחיבור הנפלא רב האיכות ורב הכמות, שמעניק למעיין בו ממדים חדשים בדרכי קניין התורה, על פי משנתו של מרן זצ"ל.

הדברים יובאו בשורות הבאות בשינויי עריכה נדרשים, והרוצה להוסיף לקח, יעיין בספר עצמו וירוה נחת.

על מי מספרים סיפורים כאלו?

סיפר ראש הישיבה את המעשה הידוע שמספרים על בעל ה'נתיבות' והגאון רבי עקיבא איגר שנסעו לעיר מסוימת בכרכרה, ותושבי העיר יצאו לקראתם. אמרו אנשי העיר, שאין זה כבוד התורה שסוסים ישאו את גדולי הדור, שחררו את הסוסים ורתמו עצמם לכרכרה. רעק"א אמר ודאי שלא לכבודי עושים - אלא לכבוד הנתיבות, וירד מהכרכרה וסייע בנשיאתה, וכן גם הנתיבות אמר ודאי שלא לכבודי עושים, אלא להרעק"א, וירד גם כן מהכרכרה וסייע כנ"ל, כשהגיעו לעיר, פתחו התושבים את הכרכרה וראו אותה ריקה!

מספר מרן ששאלו את מרן החזון איש אם הסיפור נכון...

ענה החזון"א: אם הסיפור היה או לא היה אינני יודע, אבל לפי הגדלות שלהם בתורה, על כרחך שהיה להם ענווה גדולה מאד, ושייך שהיה אצלם כזה מעשה.

האם אתה גדול הדור?

רבינו סיפר ששמע שאחד שאל את מרן ה"חזון איש" אם הוא יודע שהוא גדול הדור, והשיב שכן, וחזר הלה ושאל, אם כן מה שייך ענוה? והשיב לו ה"חזון איש": אם לאחרים היו כחות כמו שלי היו יכולים יותר לגדול.

אפשר לבוא לדבר על אדם גדול כזה? אני לעצמי לא יודע איך ניתן להגיע לשיעור ענוה כזו".

אם לא נלחמים בכבוד - נסחפים אחריו

אמר הרה"ג ר' נתן רוטשילד שליט"א: מרן ראש הישיבה היה חוזר הרבה על מה שכתוב באגרת הגר"א שנדפסה עם הביאור שלו [נוסח ארם צובא עם ביאור ראש הישיבה], "אל תקנא בהבל המדומה" כי על הנאת הכבוד - אומר ר' חיים וואלוז'נר, מורידים בשכר בעוה"ב יותר מכל הנאות.

והוסיף, שכשהחזו"א זצ"ל היה מקבל מכתבים, הוא היה מקפל את ראשיהם שלא יראה את השבחים שכתבו עליו. וכאן הוא הוסיף עוד מילה חודרת לבב... שאם לא נלחמים בכבוד, אז נסחפים אחרי הכבוד.

גם החזו"א היה צריך להילחם בכבוד!

עני ששאל בגד

עוד מספר נכדו: מרן רה"י זצ"ל היה עניו עד מאוד, אבל זה לא בא לבד, גם אחרי שהיה מפורסם מסוף העולם ועד סופו היה נלחם בכבוד, הוא היה מחזק את עצמו באמת האמיתית, שכל כוחותי, וכל מעשי, וכל כישורי, הכל זה מהקב"ה. כמו שכותב ה'חיי עולם' [בפרק כ"ז] משל לעני ששאל בגד לכמה שעות מעשיר, והגיע לחתונה, הוא לא חושב להתגאות בבגד הזה.

ככה ראינו, נשמנו, וגדלנו אצל מרן רה"י... נכון שהוא היה עניו בטבעו, אבל הוא נלחם ועבד ועמל להגיע לדרגות נשגבות, שכמעט לא שמענו בדור האחרון... והוסיף מרן רה"י זצ"ל, שגם רבינו הסטייפלער ומרן החזו"א איש זצ"ל הגיעו למעלתם על ידי ענוותנותם הנפלאה. אמר הגר"י סוקל שליט"א בשם בן ר"ש ברויאר: כשחזר רבינו מנסיעתו לחו"ל, היו על קיר ביתו כתובים דברי חירוף כנגדו ח"ו. התחילו בני הבית למחוק את הכיתובים המבזים, אבל אמר רבינו להם אל תמחקו... והסביר: "כל כך הרבה התעניתי, הסתגפתי והתפללתי שהכבוד בנסיעה לא יזיקלי... ועתה שישליקצת תיקון איך אמחק?".

ועוד מספר הגר"י סוקל שליט"א: סיפר לי הגה"צ רבי דן זאב סגל שליט"א שלמד הנהגה מרבינו שליט"א - שאף אם הוא צריך לעזרתו של איזה תלמיד חכם כדי לעזור באמצעותו למישהו וכדו', אינו קורא לו אליו, אלא ממתין להזדמנות שאותו תלמיד חכם יבוא ממילא ואז יבקש ממנו את הבקשה.

וסיפר הגר"ז שפעם הבינו בני הבית שרבינו צריך לו וקראו לו, ואח"כ הקפיד רבינו ואמר למה קראתם לו, מי אני שאקרא לו...!

חשש למיחזי כיוהרא

ועוד אמר: בליל ש"ק פ' תצוה תשס"ה - שאלתי את רבינו שליט"א אם כדאי ללמוד מוסר לפני השיעור, וענה בחיוב, ודאי כדאי, ושאלתי - האם הראש ישיבה גם נהג כן לפני השיעור... וענה: לא עשיתי זאת כי חששתי למיחזי כיוהרא... וגם לא רציתי לעשות דבר לא מקובל... שאלתי אם כן למה הראש ישיבה אומר לי לעשות כן... וענה - אם

אצלכם הבחורים מקבלים זאת בשמחה, כדאי לנהוג כך!... שאלתי מה ללמוד - ענה - "ארחות צדיקים או פלא יועץ, יש שם הרבה יראת שמים".

יש יותר טובים

סיפר הרה"ג נתן צבי כהן שליט"א מבאי ביתו של ראש הישיבה: כשנולדה נכדתי [תשס"ו לערך] נכנסתי עם בני להתברך אצל מרן, אמרנו לו שקראו שמה תמר על שם אשתו ע"ה, ואגב זה בקשתי ממנו שיברך אותה שתזכה לבעל כמו הראש ישיבה. עשה תנועת ביטול בידו ואמר: "ניין [לא]!!!... יש יותר טובים".

תתפלל שלא תרדוף אחרי הכבוד

הרה"ג ר' דוד ברוורמן שליט"א זכה להשקיע מכישרונותיו לקרב רחוקים בארגון ערכים. פעם אחת הוצרך לנסוע לכנס בחו"ל, את הכנס אירגן איש ציבור שבצעירותו היה איש רב פעלים, וכעת מפאת גילו התמעטו המעשים הציבוריים שעושה - ומכל מקום החליט לעשות כנס - ולכנס זה נסע הרב ברוורמן.

יום לפני הכנס קיבל הרב ברוורמן מכתב ובו קורות חיים - פירוט של מעשי הצדקה והחסד שעשה אותו איש ציבור בחייו. אמר הרב ברוורמן: כשעליתי על הבמה היה שם אותו איש ציבור, ומארגן האירוע רמז לי לספר בתחילת דברי את קורות חייו ומפעליו הרבים והכבירים.

ומה יכולתי לעשות!?

החילותי לתאר מעשיו בעוד הוא לידי מתכווץ, כאילו אומר לקהל השומעים, הלוואי ולא הייתי פה לשמוע את הכבוד שמדברים עלי בפני.

אולם תוך כדי דברי - אותו מארגן בעט בי מתחת לשולחן - ודחק בי ברמיזה להמשיך ולפאר מעשיו. גם עכשיו בלית ברירה המשכתי, ואותו אדם ממשיך להתכווץ ולעשות תנועות "אי נעימות" לכאורה משום שמדברים בשבחו.

כשסיימתי לדבר והגיע הבא אחרי לדרוש, ראיתי להפתעתי שגם הבא אחרי דורש באותו אופן על מפעליו החשובים של האיש ציבור, ושוב הוא מתכווץ כאילו בורח מהכבוד וכך גם עם הדרשנים הבאים. הדבר היה קשה עבורי - נכנסתי לקודש פנימה בבית מרן ראש הישיבה, וסיפרתי לרבינו את כל מה שהיה, ושאלתי לאיזה שפל מדרגה יכול אדם להגיע, שהרי אפילו שאדם מבקש כבוד, היינו מצפים שירגיש קצת אי נעימות כגון כאן - הרי צריך להתבזות בפני כל מרצה, לשלוח קורות חיים, לבקש ממנו שיספר, וביודעו שהמרצה יודע שהכל זיוף, ולא רק הוא אלא גם הקהל - שהרי אנשים לא טיפשים, והרי זה דבר לא רגיל שכל מרצה חוזר שוב פעם על שבחים כאלו אדירים, ואין זו בריחה מהכבוד, אלא רדיפה אחרי הכבוד בצורה הכי מבוזה.

ולתדהמתי תגובתו של רבינו היתה: "תתפלל שלך זה לא יקרה". והוסיף ואמר: ודע שככל שהאדם מתבגר היצר של הכבוד עולה יותר ויותר, עד שמוכן אפילו להתבזות בשביל טיפה כבוד.

החזון איש מצידו גם כן לא הגיב מאומה, כאילו לא קרה כאן כלום... הוא המשיך לשוחח עם האיש בנינוחות ובסבלנותו הנודעת, ובאותה טבעיות כמקודם. חיוכו הרציני לא מש מתואר זיו פני קדשו, תוך כדי שהוא מקשיב בשיא הריכוז לדברי האיש שלפניו, כמי שהיה זה האדם היקר לו ביותר! רבי שלום שבדרון שעמד מן הצד, נבהל ונבוך ולא ידע את נפשו; רוחו נסערה עליו ביותר - כיצד אמור הוא להתנהג במצב שכזה?

מאוצרותיו של הגה"צ רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א

”ולא תונו איש את עמיתו ויראת מאלקיך פי אני ה' אלקיכם” (ויקרא כ"ה, י"ז)

כבר עמדו על כך המפרשים: מה ענין "ויראת מאלקיך" וגו' למצוה זו בדוקא? עיין רש"י ומפרשים. ברם פרשו בספרי קודש, ביסוד מצוות הללו שבין איש לעמית, שיש בהן גם הגיון אנושי, וסדר מובן מתוקן ומקובל בין הבריות, כנהוג גם במדינות המתוקנות שבעולם, שכן הדעת נותנת שצריך אדם בן תרבות לתקן התנהגותו בדרך ארץ, באנושיות וביושר, ובמשא ומתן באמונה, שלא להונות ולרמות וכו'. אולם עיקר הסיבה שאנו עם בני ישראל בני קל חי מחויבים בכל זו העבודה של תיקון המידות, אינו מפאת הבנת השכל, והגיון האנושי המוסכם ומקובל בין הבריות, אלא התורה הקדושה נותנת טעם המצוה מחמת "ויראת מאלקיך!" בלבד, ולא ירא מאנשים, מה יאמרו ומה יגידו ומה יחשבו, שאין זה נאה... אלא מחמת יראת שמים ופחד השם יתברך אדון העולם, המצוה ומזהיר ומתרה בנו בתורתו הקדושה "ולא תונו איש את עמיתו!", ולא מחמת הבנת הגיון שכל אנוש, אלא "כי אני ה' אלקיכם!", וככל אשר אני מצוה אתכם עליכם לעשות וככל שאר מצוות התורה שאנו מקיימים בתמימות ובפשטות, "אשה ריח ניחוח לה", נחת רוח לפני, שאמרת ונעשה רצוני (רש"י ויקרא א, ט), ולא שיהיה על מידות ואיש טוב וישר והגון מחמת שכן הוא מקובל ויפה בין הבריות, לי מה שדעת אנושי נותנת.

ברוב התלהבותו, לא השגיח האיש במעשיו, ותוך כדי תנועות ידיו והמשונוות והנמרצות, הפך את קנקן המים שעמד על גבי השולחן, וכל המים נשפכו בשצף קצף לכל עבר, ואף על רבינו החזון איש בעצמו. כל השולחן נשטף במים רבים שזלגו מיידית אל עבר הרצפה הנקיה, בגדיו של החזון איש נרטבו לגמרי, אבל האיש לא שם לב כלל, בלהט התלהבותו לא הבחין ולא הרגיש מה עולל כאן אצל גדול הדור.

החזון איש מצידו גם כן לא הגיב מאומה, כאילו לא קרה כאן כלום... הוא המשיך לשוחח עם האיש בנינוחות ובסבלנותו הנודעת, ובאותה טבעיות כמקודם. חיוכו הרציני לא מש מתואר זיו פני קדשו, תוך כדי שהוא מקשיב בשיא הריכוז לדברי האיש שלפניו, כמי שהיה זה האדם היקר לו ביותר!

רבי שלום שעמד מן הצד, נבהל ונבוך ולא ידע את נפשו; רוחו נסערה עליו ביותר - כיצד אמור הוא להתנהג במצב שכזה? מתחילה רצה לרוץ מיד ולהחזיר את הסדר על כנו, בראש ובראשונה יש להעמיד את האיש על מקומו הנכון, ואחר להגיש לרב מגבת לספוג את המים הספוגים בבגדיו... לנגב את השולחן הרטוב, ולנקות את הרצפה וכו' וכו'... אבל בראותו שהרב אינו מראה שום תנועת התפעלות כלל,

מעשיה מופלאה עד מאוד באיכותה, סיפר הגאון רבי שלום שבדרון זצ"ל, ממה שהיה הוא בעצמו עד בדבר.

בהזדמנות אחת, כשהזדמן רבי שלום לעיר בני ברק, שם פעמיו אל ביתו נאוה קודש של מרן החזון איש זצוק"ל - כידוע שהיתה דלתו פתוחה תמיד לכל דורש ומבקש. בהכנסו אל הקודש פנימה, נעמד להמתין אצל הפתח, עד שיוכל לגשת אל הרב. והנה ממקום עמדו בפתח החדר, רואה הוא לתדהמתו איש אחד שאינו שפוי בדעתו, עומד אצל השולחן, ומשוחח בלהט עם החזון איש על ענייניו, ותוך כדי דיבורו מתלהב בתנועות שונות ומשונוות, ומסתובב בהיפראקטיביות מצד לצד...

לפתוח את היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו'
'הפותח בכל יום' לתיבת המייל שלך

ככה מתחילים יום טוב במיוחד

סיפורים • חיזוקים • הלכה יומית • כתבות וראיונות • פרשת שבוע

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il

באופן טבעי מביאים לראש בית הדין פירות, אשר מגיעים לו כדין. ואכן במשך שנת השמיטה הייתי מביא לבית רבינו ארגזי פירות, לו ולמשפחתו. בסוף השמיטה, בגמר עונת הפירות, ישבתי אצל רבינו, ולהפתעתי פתאום הוא הוציא חבילת שטרות מהכיס ומגישם אלי ואומר: "זה עבור ההוצאות על הפירות שביעית שהבאת לכאן במשך השנה"... הייתי בהלם, לא האמנתי למראה עיני. כמובן שסירבתי לקבל, אך רבינו בשלו

על שומרי שביעית והנהגותיו של מרן הגאון רבי ניסים קרליץ זצ"ל באוצר הבית דין

הרב ישי מזלומיאן

"ובשנה השביעית שבת שבתון" (ויקרא כ"ה, ד')

מה גרם לקיבוצניק לשמור את מצות השמיטה ולהשבית את שדותיו?

היה זה לאחר אחת המלחמות בעזה. ישבו יחד לארוחת ערב בסלון ביתנו שבקיבוץ, ודנו במצב הבטחוני. כמובן שאני צידדתי, שיש להכות ב"אגרוף ברזל" במחבלים.

אבל הפתיעה אותי בתי בשאלה: "מדוע יש לנו זכות על הארץ יותר מהערבים? הם חיו פה, ואנחנו באנו לפה?" הופתעתי. אבל מיד הגבתי, בתנ"ך כתוב שארץ ישראל שלנו!!!

וכאן באה השאלה היותר מביכה: "אבא", אמרה לי, "מתי בפעם האחרונה ראית את ספר התנ"ך? מה לך ולתנ"ך שאתה פתאום מנפנף בו, כדי "לנפנף" מכאן את הערבים?"

השיחה הגיעה לפסים מביכים... תראי, אמרתי לה, ספר התנ"ך הוא ספר הספרים, הוא הספר של עם ישראל, ואני לא כל כך בקי בו, אבל לקחתי את דבריך לתשומת לבי, ומהיום כל ערב נקרא פרק מהתורה.

וכך התחלנו מבראשית, למדנו על בריאת העולם, אדם הראשון, נח והמבול, האבות הקדושים ועוד. לא מזמן הגענו לפרשת "בהר", שם מצוה התורה להשבית את האדמה שנה שלמה!!!

נפלה דממה בסלון... שנה שלמה להשבית את האדמה משמעותה התרסקות כלכלית, מי יכול לעמד בזה? למה הקדוש-ברוך-הוא מצוה כזו מצוה קשה!?!...

המשכנו לקרוא, ולתדהמתנו השאלה שלנו בסלון הבית, כתובה בתורה: "וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית הן לא נזרע ולא נקצור?!" וכאן הגיעה התשובה המדהימה. בורא עולם מתחייב מראש, לתת פרנסה שלוש שנים קדימה, למי שמתחייב לשמור שמיטה.

קראתי את הפרק כמה פעמים להיות בטוח שאני מבין נכון. שאין "אותיות קטנות". אבל אחרי ההלם, הדברים היו כתובים ברור מאוד,

פשוט מאוד, אם תאמין תרנויח!!! החלטנו למחרת לברר איזו שנה אנחנו לשמיטה. התברר שאנו עומדים בשנה הששית. כלומר אין הרבה זמן להתכונן חייבים לקבל החלטה. וההחלטה נפלה - אני מתחייב לשמור שמיטה בשנה הבאה, כעת עלי להמתין מה יתן לי בורא עולם השנה.

המתנתי לראות יבול פי שלוש. אבל זה לא קרה. שדותי הניבו כמוות של פלפלים בדיוק כמו כל שנה. כמעט התאכזבתי... אבל כאן בא הנס הגדול.

בספרד יש אקלים דומה לארץ. וגם הם מגדלים מה שאנחנו מגדלים בארץ. כמובן שיש לנו תחרות איתם.

והנה הזמנו חומר הדברה מסין לריסוס השדות. החומר בספרד היה באיכות גרועה ופגם את כל היבול. כתוצאה מכך, נוצר מחסור בשוק הפלפלים, הביקוש גדל והמחיר האמיר ל-פי 3!!! מה שאני מרוויח בשלוש שנים הרווחתי השנה!!!

הבנתי. כעת הגיע חלקי בעסקה אחרי שהקדוש-ברוך-הוא פרע את חלקו. עלי ללמוד דיני שביעית ולהשבית את האדמה כראוי.

מצוות השמיטה, זו המצוה שמחזקת את הבטחון בה'. מתנתקים מהאדמה ומהחומר ומאמינים שפרנסה היא מן השמים. כל יהודי

**כל פעם שהגעתי לרבינו רבי
ניסים קרליץ, הרגשתי את היחס
הלבבי והמכבד. אף פעם לא
הרגשתי ממנו שום ריחוק. הוא לא
הסתכל עלי מלמעלה למטה. לא
היה אצלו מושג של 'אני' ו'אתה',
אלא 'אנחנו ביחד' חושבים**

תמיד היה מוציא כסף ומשלם. גם לא הסכים אף פעם לקבל אתרוג באריזה פתוחה, רק באריזה סגורה. וכפי שהנהיג על פי הוראתו, שאין אפשרות לבחור אתרוגים מהאוצר בית דין.

משלושים אלף שקל - למאה שלושים אלף שקל...

כשחגגו את חנוכת בית הכנסת 'צא"י יד אהרן' - בית מדרשו הנוסף של רבינו ברמת אהרן (תשנ"א). בית הכנסת היה אז עדיין ללא מדרגות טיח ריצוף, ואף ללא חלונות. במקומם פרסו יריעות ניילון... העירייה דאגה הפתיעה וסידרה תאורה ארעית על גבי חוטים... שח רבי יצחק אנגלסברג שליט"א משגיח בישיבת סלבודקא וממייסדי בית הכנסת: בשבת הראשונה כשהגיע רבינו לבית הכנסת החדש, הוא קרא לי אחרי התפילה ואמר: "תראה, בקופת האוצר בית דין נשאר עודף [משנת השמיטה תשמ"ז], שלושים אלף שקל וצריך להביאו לצרכי רבים. אני רוצה להביא את הכסף לבית הכנסת כדי שיעשו בזה חלונות".

כשמעתי זאת כמובן ששמחתי, אך מיד אמרתי לרבינו: הרב, למה דווקא לחלונות?! הרי חסרים כאן דברים הרבה יותר דחופים... חשמל טיח וכו' וכו'.

אבל רבינו נשאר בשלו והסביר: "חשמל, אני רואה שכבר סידרו. ו'טיח' אפשר בדוחק להסתדר גם בלעדיו. אבל 'חלונות' חייבים לעשות שהרי בחורף ישנם רוחות. לכן תזמין חלונות בכסף הזה". כשהלכתי להזמין את החלונות, אנשי המקצוע צחקו עלי ואמרו, אי אפשר להתקין חלונות לפני ששמים טיח. אך הרגשתי שאם רצונו של רבינו שבכסף זה יקנו דווקא חלונות, בסוף זה יקרה. ואכן לא עבר זמן רב, ויד ההשגחה סיבבה שקבלנו בהפתעה גדולה ושלא כדרך הטבע, סכום הגון של 'מאה אלף שקלים' מוועדה 'בין משרדית', בהשתדלותו של ח"כ הרב משה גפני הי"ו, היה זה בעיני אות ופלא, כיצד ה' עושה רצון יראיו. וכמאמר הגמרא (סוטה דף יב ע"א) "צדיק בוודאי גזרתו מתקיימת, שנאמר (איוב כב-כח) "ותגזר אמר ויקום לך".

(מתוך הספר 'גבורי כח' מצוטט מתוך נשיח בחקיק, פרשת בהר-בחקותי תש"פ, גליון 222)

מאמין, עליו לשאוף לחיות, כל הזמן, את החוויה המרוממת של קרבת הבורא והביטחון בו. "השלך על ה' יהבך והוא יכלכלך". (ספר 'האמנות כי אדבר'. ווי העמודים וחשוקיהם, אייר תש"פ)

אוצר הבי"ד של רבי ניסים

'ברשותי היו מטעים רבים של פירות הדר, אבוקדו ושסק'. מספר ר' שמחה ברק הי"ו מחדרה וכיום בירושלים. 'מסרתי הכל לאוצר בית דין וקיימתי את הלכות השמיטה במלואם. יש דרגות בשמירת שמיטה אבל אני שמרתי שמיטה עם כל החומרות. אתן דוגמה כדי להבין מהו גודל ההתמסרות לקיים דיני שביעית בהידור:

באחד השמיטות מסרתי את הפירות במחיר חצי שקל לקילו... כאשר יכולתי למסר לגופים אחרים ולקבל חמשה שקלים...

כל פעם שהגעתי לרבינו רבי ניסים קרליץ, הרגשתי את היחס הלבבי והמכבד. אף פעם לא הרגשתי ממנו שום ריחוק. הוא לא הסתכל עלי מלמעלה למטה. לא היה אצלו מושג של 'אני' ו'אתה', אלא 'אנחנו ביחד' חושבים. בשנים האחרונות, כשכבר נחלש מאד, פגשתי את רבינו באיזו חתונה. כשנשאל האם הוא זוכר אותי, השיב במאור פנים: "וודאי שאני זוכר אותך"...

למה הוציא רבינו שטרות כסף בסוף השמיטה?

ר' שמחה נזכר בסיטואציה מיוחדת ואינו מוותר להשמיעה: כידוע במשך שנת השמיטה הפירות ברשות האוצר בית דין, וכידוע ראש בית הדין היה רבינו זללה"ה. הנוהג בעולם שבאופן טבעי מביאים לראש בית הדין פירות, אשר מגיעים לו כדין. ואכן במשך שנת השמיטה הייתי מביא לבית רבינו ארגזי פירות, לו ולמשפחתו.

בסוף השמיטה, בגמור עונת הפירות, ישבתי אצל רבינו, ולהפתעתי פתאום הוא הוציא חבילת שטרות מהכיס ומגישם אלי ואומר: "זה עבור ההוצאות על הפירות שביעית שהבאת לכאן במשך השנה..." הייתי בהלם, לא האמנתי למראה עיני. כמובן שסירבתי לקבל, אך רבינו בשלו. עד שבסוף אמרתי שזה יהיה תרומה לכולל [חזון איש].

"אין שום פקפוק"

בהזדמנות מסוימת נכנסתי למרן הגאון רבי שלמה זלמן אויערבך זללה"ה עם ארגז פרות, [אולי זה היה מיץ], הוא שאל "מאיפה הפירות?"

וכשמע שזה מפירות האוצר בית דין שמח מאד ואמר: "על פירות האוצר בית דין של ר' ניסים אין שום פקפוק".

נקיות בכספי האוצר בית דין

סח בן רבינו רבי שמואל הלל שליט"א: כשהביאו האחראים - חברי הנהלת יקב 'כרמל מזרחי', שלוחי בית הדין - לרבינו, ארגז מיץ ענבים ויין מפירות האוצר בית דין, הוציא רבינו כסף מכיסו לשלם את ההוצאות. הנוכחים במקום יצאו בהתפעלות מיוחדת ולמדו פרק במידת הנקיות.

כמו כן כשהיו מביאים לפניו אתרוג לסוכות מפירות האוצר בית דין,

שמע אותו מאן דהוא בתפילתו, היה זה מר מאני שהיה לו חנות לתרופות במחנה יהודה וראהו בוכה, ושאלו, האם קרה משהו ח"ו, היש חולה או צרה אחרת בביתו? אמר לו רבי מרדכי יהושע, לא ב"ה הכל בסדר. רק חמש מז'ידות אני צריך לנדוניה עבור החתן ואין לי אותם עדיין

הסיפור המרתק של הנדוניה של הגאון רבי אהרן קצלנבוגן זצ"ל

הרב יהושע לייבזון

"יחי אחיקי עמך" (ויקרא כ"ה, ל"ו)

בשבוע שבו חל יומא דהילולא של של הגאון רבי זונדל קרויזר בעל 'אור החמה' הגיע לידנו סיפור מרתק מאביו (רבי הירש) וסבו (רבי מרדכי יהושע) כפי שמופיע בספר על מרן הגאון רבי שלמה זלמן אויערבך זצ"ל.

כאשר ישבו האחים הצדיקים רבי חיים יוסף קרויזר ואחיו רבי הירש קרויזר על אביהם רבי מרדכי יהושע, סיפר להם בתומו גיסם הרה"ג רבי אהרן קצלנבויגן, איך נעשה השידוך שלו ואיך שולמה הנדוניה בינו לבין חמיו, אביהם רבי מרדכי יהושע זצ"ל.

רבי אהרן היה בזמנו מהעילויים של ירושלים ואביו רבי אברהם משה, רצה עבורו חמשה מז'ידות (סוג מטבע) לנדוניה. רבי מרדכי יהושע היה מלמד דרדקי, אך מה לא עושים להשיג בחור תלמיד חכם וירא שמים, מתחייבים ויהא מה, הקב"ה כבר ימציא, הרי אינו מחפש לוקסוס אלא את המינימום, בחור תלמיד חכם וירא שמים, וכשעושים צווי הבורא אין מה לדאוג, אלא מה, חסר תפילה, אם כן ירד לכותל המערבי להתפלל ופרץ בבכי שזמן החתונה מתקרר ואין בידו המז'ידות שהבטיח.

שמע אותו מאן דהוא בתפילתו, היה זה מר מאני שהיה לו חנות לתרופות במחנה יהודה וראהו בוכה, ושאלו, האם קרה משהו ח"ו, היש חולה או צרה אחרת בביתו? אמר לו רבי מרדכי יהושע, לא ב"ה הכל בסדר. רק חמש מז'ידות אני צריך לנדוניה עבור החתן ואין לי אותם עדיין. אמר לו מר מאני: בת יש לי והנחתי בשבילה מז'ידות לנדוניתה, אלוהה אותן לך עד שאצטרך וקבעו זמן הלוואה לשנה ובתוך הזמן שיתרצו ויצטרכו. בלב שמח ירד לביתו ולקח הכסף ולא השאירו סבא לרגע בביתו ומיד רץ לבית רבי אברהם משה למסרו. כעבור שנה כשהגיע זמן הפרעון, לוח הכסף מחתנו ר' אהרן והחזירו למר מאני, כך היה גם בשנה השלישית, לוח מזה והחזיר לזה, עד שראה רבי אהרן את מצוקת חותנו וויתר על הכסף.

נחרדו האחים רבי הירשל ורבי חיים יוסף לשמע הסיפור, והרי יורשים חייבים לשלם חובות אביהם, אם כן סיכמו ביניהם להחזיר לגיסם רבי אהרן את הכסף, אך רבי אהרן פרץ בצחוק הרי כולנו כבר למעלה משישים שנה ומהסיפור יש כבר יותר מארבעים שנה, איני חפץ בכסף.

וכשנכנס רבינו (מרן הגאון רבי שלמה זלמן אויערבך זצ"ל) לנחם, סיפרו לו את כל הסיפור ורבינו בהכירו היטב את תכונת האחים הצדיקים, נענה ואמר: ע"פ דין אתם פטורים, אבל יודע אני שתשלמו, עצתי שתגיעו עמו לעמק השווה. רבי חיים יוסף היה רואה חשבון ולפי חשבוננו סכום של חמש מז'ידות ערכו כיום עשרת אלפים דולר הסכימו האחרים לחלק ביניהם החוב ונתנהו לרבי אהרן בעל כרחו. הוסיף להם רבינו בצחות לשונו, רצוני לספר צד אחר של הסיפור. והוא, להיכן הלכו בסוף חמש המז'ידות, כי הגיע בחור מבוגר משיבת מיד והתחתן עם בתו של מאני, גם ללא חמש המז'ידות הקב"ה גרם לו שיאסוף חמש מז'ידות שלא נצרכו לו, כדי שיצא לפועל השידוך של אחותכם.

פנקס ההודאות

מספר נכד מרן הגאון רבי שלמה זלמן אויערבך זצ"ל הרה"ג רבי יצחק לורנץ: ראש כולל מפורסם שדאגות העול הכלכלי בהחזקת מוסדותיו איימו להכריע את גופו ונפשו, סיפר לי שנועץ בפסיכולוג שאינו מאנשי שלומנו והוא קבע שהאישיות שלו אינה מתאימה לאחריות כזו, והזהיר אותו, אם תמשיך בזה אתה עלול להתמוטט! האם לסמוך עליו, שאל?

עליתי עמו ללשכת הגזית, לרבינו, שיכריע בזה. הוא התעניין כמה שנים אתה עומד בראש הכולל? שנה. היו תקופות קשות יותר? כן. והקבה שלח לך עזרה במצבים הקשים? תמיד, אבל כל חודש המצוקה חוזרת על עצמה עד שמגיעה הישועה.

פנה אליו רבינו, הרי אתה רואה שאבינו שבשמים מנהל את העניינים,

לשמוע ולחשוב מיע

ברכב, בבית, ובכל מקום..

התקשרו לקו השיעורים של 'דרשו'
וקבלו אלפי שיעורים והרצאות להאזנה

077-2222-666

פרשת השבוע מפי מיטב המרצים

חדשות 'דרשו' ועדכונים

מידע לנבחני 'דרשו'

'גישמאק בלימוד'

הרצאות על מתיקות התורה

שיעורי תוספות לפי סדר 'הדף היומי'

הרצאות לחגים ומועדים

תוכניות מיוחדות

שידורים חוזרים מאירועי 'דרשו'

שיעורי 'הדף היומי'
בעברית, אידיש וצרפתית

שיעורי 'הדף היומי בהלכה'
בבקאות ובעיון

'הפותח בכל יום'
תוכנית יומית עם
סיפורים וחיזוקים

חדש במערכת

ניתן להאט או להאיץ את קצב שמיעת השיעורים
לחצו 7 להאטה או 9 להאצה

קו השיעורים של 'דרשו' לחייג, ללמוד, לדעת

כאשר עמדו גדולי ישראל מול השדות הגדולות המושבתות, רחב ליבם משמחת המצוה, וחיוך רחב הוצק בשפתותיהם. ה'חזון איש' הביט על העץ ואמר בהתרגשות: "הא! א גוטען שבת בוימעאלע!" ["שבת שלום לך עץ!"], ואילו הרב מפוניבז' גחן על הקרקע ונשקה בחום ואהבה: "הא! א גוטען שבת אראד!". ["שבת שלום לך אדמה!"]

מאוצרותיו של הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א

אפשרות כזו הם כלל לא העלו בדעתם; גם לנפוש במשך השנה וגם להתפרנס בכבוד.

הנמשל, אמר המגיד מְשַׁעֲפֶס, היא מצות השמיטה. בתחילתה זה בוודאי נסיון קשה ביותר, ודרושים כוחות נפש עצומים של אמונה ובטחון בשביל לקיימה בשלות נפש ובשמחה. כך היא המחשבה הטבעית של האדם בתחילת השנה - "מה נאכל? הן לא נזרע ולא נאסוף את תבואתנו". אולם כאשר רואים את רוב הברכות שמרעיפה התורה על מי שישמע לצו המלך ויקיים את מצוותו מבלי לדאוג דאגת המחר, ועד כמה לא יפסיד מכך שקיים את הציווי בהידור ובשלימות, נעשית המצוה קלה בעיניו.

לאור זאת מובן היטב לשון הפסוק; בתחילה ביקש הקדוש ברוך הוא ממושה רבינו להודיע להם כי בשנה השביעית תהיה שנת שבתון, ואכן עם ישראל קיבלו זאת כפקודה קשה, ולכן כתוב 'דבר'. כי בתחילה היה זה בלשון קשה של ציווי, שאמר להם משה כי מוכרחים הם לקיים המצוה, כי עבדי השם הם וכך רצונו יתברך, למרות הקושי הגדול הכרוך בזה. אבל מיד אחר כך גילה להם את שכרם 'וציית את ברכתי', ואז מדיבור קשה של ציווי נהפך הענין לאמירה רכה.

ובזה, נבין גם כן את עניינו של המלך, מלכו של עולם, בכך שציווה אותנו על מצות השמיטה. כי מצוה זו נועדה בשביל להחדיר בלבנו אמונה ובטחון בבורא עולם, לדעת כי יש אדון לארץ, שהוא הזן

אמי מורתי ע"ה מצד אמה היא נינתו של הגאון רבי אברהם אביש ורשנר זצ"ל, אב"ד דק"ק זערקאָווא, מחשובי תלמידי גאון הגאונים רבי עקיבא איגר זצ"ל. כידוע אודותיו כתב רבו במכתבו: "רבי אברהם אביש למד אצלי כמה שנים בשקידה גדולה והצליח ועשה פרי, מילא כריסו בש"ס ופוסקים, ונחשב אצלי לבן ממש".

הוא ערך חיבור נפלא על התורה בשם 'נחלת יעקב', מחידושי תורת זקנו המגיד מְשַׁעֲפֶס, הגאון רבי יעקב זצ"ל, אודות החיבור כתב רבי עקיבא איגר: "אם כי איגדר אצלי כעת בלי תת הסכמה כלל, אך ראיתי איזה דפים והיה מתוק לפי מדבש, ולא יכולתי להתאפק מלהסכים להדפיס החיבור".

בספר נפלא זה, מצאתי הערה גדולה על לשון הפסוק השני בפרשה: "דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם כי תבואו אל הארץ אשר אני נתן לכם ושבתה הארץ שבת לה".

לכאורה יש כאן שתי לשונות הסותרות זו לזו; כי הרי דיבור היא לשון קשה, דברים הקשין כגידין, ואילו אמירה היא לשון רכה, דברים נעימים. כך פירש רש"י בפרשת יתרו (שמות יט, ג). אם כן, כיצד יתכן ששתי הלשונות משמשות במשפט אחד? כמה נפשך, אם יש כאן צורך בלשון קשה, היה לתורה לכתוב רק 'דבר', ואם יש עניין בלשון רכה היה לה לכתוב רק 'ואמרת'?

מסביר המגיד מְשַׁעֲפֶס את הענין על פי משל:

מעשה במלך רב חסד שהוציא פקודה, כי כל בעלי החנויות חייבים לסגור את חנותם למשך השנה הקרובה. גזירתו הקשה של המלך הכניסה את כולם לעצב, לחץ וחרדה. הן חנותם היתה כל מחייתם, ומהיכן חפץ המלך שיתפרנסו. אך ישנם כאלו שהשכילו להבין כי לא יתכן שכוונתו המלך להרע להם, וככל הנראה טמונה כאן סיבה שאינה ידועה להם, שבגללה ציוה המלך את אשר פקד.

למחרת עבר כרוז במדינה, כי המלך מזמין לארמונו את כל בעלי החנויות שצייתו אמש לפקודתו, לבוא וליטול שכרם. כשבאו העניק המלך לכל אחד מהם את סכום הרווח השנתי שהיו אמורים להרויח במשך השנה הקרובה, כאות מחוה והוקרה על שגילו אמש אמונים למלך ושמרו את פקודתו.

נקל לשער את גודל אושרם ושמחתם הגדולה של בעלי החנויות.

ומפרנס אותו, הכל תלוי בו ובהשגחתו בלבד. אז למרות שבסופו של דבר לא יפסיד את פרנסתו מהשבתת הארץ ותהיה לו ברכה משמים, מכל מקום בצורה הזאת הוא מוכיח נאמנות ומגלה בטחון אמיתי בהשם יתברך.

רבי ברוך בער אמר לבעל החנות שסגר בשבת כך: "כשתסגור את החנות שים אוזנך על המנעול ותשמע איך שהוא אומר השם הוא האלוקים!

כידוע, בקיץ תרפ"ח נסע בעל ה'ברכת שמואל', מרן הגאון רבי ברוך בער ליבוביץ זצ"ל, למסע גיוס כספים באמריקה, עבור ישיבת קמניץ בליטא, שנקלעה למצב כלכלי קשה. מכורח הנסיבות השתתה שם רבי ברוך בער למעלה משנה וחצי, וניצל את ההזדמנות כדי להפיח בה רוח של אמונה ויהדות ולחזק את שמירת התורה והמצוות.

היהודים התמודדו באותה תקופה עם נסיון קשה בשמירת השבת. אדם שהצהיר שאינו עובד בשבת אפסו סיכויי למצוא מקום עבודה. גם בעל החנויות התקשו לסגור את חנותם בשבת, מכיון שהתושבים הגויים ערכו את קניותיהם בעיקר בשבת, שנחשב אצלם כיום בילוי, ומרבית הרווחים נכנסו בו ביום.

רבי ברוך בער היה מקהיל קהילות ברבים ומדבר ומזרוז על חשיבות השבת ורוממותה, ועל גודל השכר שמצפה לאלו השומרים אותה כראוי למרות הקשיים והנסיגות ולפום צערא אגרא. דבריו נשאו פרי, ובמקומות רבים החלו בעלי החנויות לסגור את שעריהם בשבת.

מסופר, כי באחת השבתות עבר סמוך לחנות יהודית הנעולה על מנעול ובריה, ורצה לחזק את בעל החנות, לטעת בו רגשות אושר וזכיה על החלטתו האמיצה. מה עשה? ניגש למנעול, נישקו בחיבה, ואמר בהתפעלות:

"הא! מנעול זה מכריז כי שבת היום! מנעול זה מכריז כי השם הוא האלוקים ואנחנו עם ישראל עבדיו השומרים את תורתו ומקיימים את מצוותיו!"

[הגאון הצדיק רבי אליהו לופיאן זצ"ל סיפר להגאון הצדיק רבי גדליה אייזמן זצ"ל את הסיפור בנוסח מעט שונה אך עיקרו שווה; רבי ברוך בער אמר לבעל החנות שסגר בשבת כך: "כשתסגור את החנות שים אוזנך על המנעול ותשמע איך שהוא אומר השם הוא האלוקים!"

עובדה מופלאה זו, מעניקה לנו הסבר מצויין למקרה אחר, שאירע שנים רבות לאחר מכן:

כידוע, מיום שעלה מרן ה'חזון איש' זצ"ל לארץ ישראל, הוא השקיע כוחות מרובים להעמיד את המצוות התלויות בארץ על תילן, ופעל גדולות ונצורות כדי שישמרו את מצוות השמיטה ככל הידוריה ודקדוקיה. בין שלל פעולותיו היה נוסע למקומות מרוחקים בארץ

כדי לחזק את ידי החקלאים גיבורי הכח שומרי שביעית. אחד מגדולי הדור המליץ ברבות הימים: "אלמלא ה'חזון איש' נשתכחה תורת המצוות התלויות בארץ בכלל ותורת השביעית בפרט".

בשנת תש"ה הדרים ה'חזון איש' לקיבוץ 'חפץ חיים', שם היו מספר חקלאים שהקפידו על מצות שמיטה, והוא ראה צורך לחזק את רוחם. לנסיעה זו הצטרף גם מרן הרב מפוניבז' זצ"ל.

כאשר עמדו גדולי ישראל מול השדות הגדולות המושבתות, רחב ליבם משמחת המצוה, וחיוך רחב הוצק בשפתותיהם. ה'חזון איש' הביט על העץ ואמר בהתרגשות: "הא! א גוטען שבת בוימעאלע!" ["שבת שלום לך עץ!"], ואילו הרב מפוניבז' גחן על הקרקע ונשקה בחום ואהבה: "הא! א גוטען שבת אראד!". ["שבת שלום לך אדמה!"]

במושכל ראשון היה ניתן להסביר כי עשו כן מחמת חביבות המצוה. אך יתכן לפי הסברו של רבי ברוך בער - שטען כי המנעול עצמו מכריז שבת - כי גדולי ישראל ראו באדמה המושבתת כמי שזועקת קבל עם ועולם אמונה בבורא עולם! האדמה עצמה מכריזה מאליה כי האדמה שייכת לו יתברך!

בשנת השמיטה האדמה מכריזה בקול גדול, כי גם מערכת פרנסתו הרגילה של האדם הנראית בעיני בשר כי היא תלויה בהשתדלות, אין זה אלא מתנת שמים. יש בעלים לבריאה והוא הקובע את רמת ההצלחה של האדמה.

האדמה מכריזה כי השם הוא האלוקים ואנחנו עבדיו!

(מתוך הספר 'אוצרותיהם אמלא')

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?
שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

כעת במבחן האחרון לאחר חופשת חג הפסח היו כ 70 מבחנים מילדי התלמוד תורה, דבר המהווה הוכחה ניצחת לרצינות בה הילדים ניגשו לכל עניין לימוד וידיעת ההלכה!

טור קצר על הרחבת מעגל לומדי ויודעי ה'דף היומי בהלכה'

הרה"ח אהרן כהן

על המהפכה הגדולה בלימוד ההלכה, מיותר כבר כמעט לכתוב ולהעריך; אין כמעט בית מדרש שמכבד את עצמו שאין שם שיעור יומי בלימוד הלכה למעשה. כאשר בחודשים האחרונים עם תחילת המחזור השלישי במסגרת 'הדף היומי בהלכה' מספר השיעורים הכפיל ואף שילש את עצמו בכמות ובאיכות. {מוקד 'דרשו' -02-5609000 זמין עבורכם לבירור על שיעור הקרוב אליכם}.

ועדיין לא הזכרנו את רבבות אלפי לומדי ה'דף היומי בהלכה' בכל מיני הדרכים אם בלימוד בחברות או בדרכים או באפשרויות הטכנולוגיים השונים העומדים לרשות הלומדים כמו מבחר שיעורים שנמסר בכ 5 דקות ליום בכמה שפות (עברית, אידיש, צרפתית) ב'קו דרשו' *4992 או 077-2222-666 וכן בהתחברות באתר המאושר של דרשו וכדומה.

ומודה להשם יתברך שילדי מרצונו האישי, הצטרף ללימוד וידיעת ה'דף היומי בהלכה'.

בירור קצר אצל הרב אהרן כהן אחראי מוקדי המבחן הוביל אותי להרב ברלין שליט"א. זה לא בזכותי, פותח הרב ברלין את השיחה. מבקש להצטנע על חלקו הגדול.

היה זה עם ההתחלה הנלהבת כשעם ישראל בהמוניו הצטרף ללימוד המחזור השלישי במסגרת ה'דף היומי בהלכה'. משתף הרב ברלין בחוסן, כמובן, גם אני הצטרפתי. אך מה שקלטו עיני היה דווקא התנהגות צעירי הצאן, הלא המה ילדי התלמוד תורה. היה זה מחזה לא נדיר, לראות בהפסקות שבין פרשה לפרשה לראות הילדים יושבים בהנאה ומנצלים חלק מההפסקה ללימוד ה'דף היומי בהלכה'.

לא ארך הרבה זמן כשאחד הילדים הציע לארגן זאת כשיעור, במיוחד כשראו שחלק מההלכות הם נצרכים להסבר או להשלמת המושגים וכך זכינו ובאישורו הנלהב של המנהל הרב אברהם שלו' פינול שליט"א נוסד השיעור היומי וב"ה כ 70 ילדים מידי יום מכלל המחזור של כיתות ח' מקשיבים לשיעור היומי.

האם הילדים משקיעים גם בחזרות? שואלים אנו לסיום את הרב ברלין שעונה מיד בפשטות. בוודאי, הילדים מעוניינים באמת לזכות לדעת את ההלכה. הם נכנסו לזה בכל הרצינות.

יש גם מוקד מבחן בתלמוד תורה? מעיזים אנו לברר. פשוט שכך. מגיב הרב ברלין כלא מבין. אכן, כנראה רוב נבחני דרשו הם אנשים מבוגרים אך כאן בתלמוד תורה זכינו והילדים נדבקו ברצון אמיתי

ועל כולם אפשר וצריך להעלות על נס לכבוד ולתפארת, הלא המה מספר הנבחנים המאושרים המוסיף והולך, כה ייתן השם וכה יוסיף, שזכו להרגיש את הטעם והמתקנות של המבחן המסכם החודשי בידיעת ההלכה. כשכלל הנבחנים מעידים ומצהירים בהתלהבות על התועלת הגדולה שהם מרגישים בלימוד, אם בתוספת השינון והחזרות ואם באיכות הלימוד להלכה למעשה, ההלך ומתחזק לטובה באופן מיוחד מעת הצטרפותם למסגרת המבחנים המדרבנת להבין הלימוד על ברייה ולשננה למען יזכרו ויידעו את המעשה אשר יעשון.

כך או כך. הפעם רצינו לציין ולמקד את הנכתב על שני מוקדים חדשים בהם פרץ אש להבת לימוד ההלכה במלוא עוזה, כשמדובר במקומות, שבמשוכל ראשון לא חשבנו שגם לשם יגיע מהפכת לימוד ההלכה. בתודה לאנשי מעשה - מזכי הרבים שהעבירו אלינו - לתועלת הרבים להפיץ ולפרסם - להרבות לימוד וידיעת ההלכה בישראל.

גם בחיידר יודעים הלכה!

את ההתרגשות בקולו של הרב יעקב ברלין שליט"א מפקח כיתות גבוהות בת"ת חכמת שלמה בירושלים, אי אפשר לפספס. הילדים חיים ונהנים בכל יום מחדש. ואפילו מחכים למבחן החודשי.

הכל התחיל מטלפון של אחד ההורים המאושרים שילדו לומד בכתה ח' מכינה לשיבה קטנה בתלמוד תורה 'חכמה שלמה' בירושלים. איני יודע בדיוק כל הפרטים. הודה האב המאושר. אך אני שמח

בתוככי הישיבה. בירור קצר העלה שאכן יש המעוניינים להוסיף ולהשקיע בלימוד וידיעת ההלכה. משגיח הישיבה שליט"א נהנה מאוד מרצון הבחורים להיבחן כתוספת ללימודים הקבועים בישיבה ובכך בהתלהבות רבה יצאו לדרך, ותלו המודעה על פתיחת המוקד החדש.

התגובות הפתיעו אותנו לגמרי. "פתאום התברר לי, בעצם, כמה בחורים מוסיפים בזמנים אישים ולומדים ההלכה" משתף דובי בהתלהבות "ואכן במבחן הראשון, כל עותקי המבחן נחטפו, כשרצנו מהר לצלם עוד עותקים לאושר הבחורים".

בעקבות ההתעוררות הנרחבת וכבקשת הרבה בחורים, אחד מרבני הישיבה הרב זאב פרלמן שליט"א לקח על עצמו למסור שיעור בזמן הפסקת צהרים וכך מדי יום יושבים עשרות בחורים שומעים את השיעור ואף מוסיפים וחוזרים עליו.

כמובן. מסיים דובי ומדגיש; אין צורך לציין אפילו שהלימוד היומי הקבוע בהלכה, שינה לכל הבחורים את סדר היום ומשפיע על כולם הנאה לטובה בתוספת לריווח העיקרי של ידיעת ההלכה לחיים כהלכה.

לשיתוף ושליחת תגובות לכותב המאמר,
כתבו ל: a0533185209@gmail.com

וכנה לדעת ההלכה, וכך מבחינתם הם עושים כל מה שאפשר כדאי לזכות לידיעת ההלכה. ואכן מבקש הוא לציין לשבח את אחראי דרשו שנרתמו לעזר בכל שלב וצורך בנפש חפצה, אם בכמות חוברות המשנה ברורה שהיא הרבה מעל לממוצע והרגיל, וכן בפתיחת וניהול מוקד המבחן כפי הצורך בתיאום הנהלת התלמוד תורה.

כך או כך, מבקש הרב ברלינר לסכם בסיפוק; ברוך השם כיום הילדים זוכים למוד ולהתקדם בידיעת ההלכה לצד הלימוד בהבנה כנ"ל, וגם בשינון וחזרות לצד השתתפות במבחנים החודשים כשהוא מציין בהערכה שכעת במבחן האחרון לאחר חופשת חג הפסח היו כ 70 מבחנים מילדי התלמוד תורה, דבר המהווה הוכחה ניצחת לרצינות בה הילדים ניגשו לכל עניין לימוד וידיעת ההלכה! לא נשאר לנו אלא לאחל ולברך. כה ייתן השם וכה יוסיף.

ישיבה כהלכה!

כמו בכל עניין טוב, הכל צריך ותלוי ב'אחד' שמחליט שהדבר יקום ויהיה. כך היה המסר שחזר על עצמו על המוקד חדש למבחן החודשי בהלכה בתוככי ישי"ק 'אור אלחנן' בגבעת שאול ירושלים. היה זה עם תחילת המחזור החדש כשהבה"ח דובי כהן בישיבת 'אור אלחנן' החליט לנצל את ההתעוררות הנרחבת לייסד מוקד מבחן

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה ראשית מדי יום אצלך בחייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.

רבי איסר זלמן מיהר ללבוש את בגדי השבת, בעוד רעייתו הרבנית מפנה את השולחן מכל מה שעליו, פורסת את המפה הלבנה השבתית, ואצה-רצה למטבח להביא כיבוד ומיני תרגימא. נקישה בדלת, ורבי איסר זלמן פנה לפותחה בכבוד השמור לגדול הדור - לרב מבריסק! הרב פותח את הדלת, ולנגד עיניו ניצב לא אחר מאחד מפושטי היד הירושלמים המוכרים...

ומי אשם בקריסה הכפולה של השולחן?

הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

"ולא תוננו איש את עמיתו" (ויקרא כ"ה, י"ז)

מצויים אנו בימי ספירת העומר, אשר נועדו לטהרנו ולקדשנו בקדושה עליונה, להכין ליבנו ונפשנו לקראת קבלת התורה, ועל ידי זה יושפע שפע רב בכל העולמות. ערב אחר ערב, בהתרגשות ובשמחה אנו מתייצבים לספור את העומר, מתוך כמיהה גוברת ליום הנשגב - יום מתן תורה.

לצד ההכנה לקבלת התורה, כולנו יודעים שימי ספירת העומר הם ימי אבל וכאב, בהם אסור להינשא ולשמוע כלי שיר, מתוך צער על האובדן הגדול בפטירת 24,000 מתלמידי רבי עקיבא בימים אלו. קשה עד בלתי אפשרי לתאר לעצמנו את גודל הטרגדיה, את עומק האסון שניתן על העם היהודי באותה שנה נוראית, כאשר בית מדרשו של רבי עקיבא - שהמה ברבבות תלמידים, התרוקן בתוך מספר שבועות, כשאלפי קדושים וטהורים עולים בסערה השמימה...

אם נרצה לקבל פרופורציית-מה אודות גודל האסון, הבה ניזכר באסון המוני הזכור לנו, אשר לבטח היכה את כל העם היהודי בכאב ואבל נוראיים. את עוצמת האסון ההוא - נכפיל פי כמה וכמה, ואולי ננסה לתאר לעצמנו מעט מזעיר, אפס קצהו של האסון הקטסטרופלי והנורא, כש-24,000 תנאים קדושים הולכים לעולמם בזה אחר זה...

וכשאנו מנסים לעכל את גודל האסון, עולה שאלה שיש לדון בה: חז"ל מגלים לנו, כי הם הסתלקו בעקבות העובדה ש'לא נהגו כבוד זה בזה'. כלומר, זה לא שהם גזלו חלילה, אפילו לא כתוב שהם פגעו או ציערו זה את זה. בדברי חז"ל כלל לא מוזכר כי עשו משהו כמו ידיהם, מוזכר רק מה לא עשו: הם פשוט לא נהגו כבוד אחד בשני! ואז צצה תמיהה רבתי: האומנם? וכי רק בגלל שלא נהגו כבוד זה בזה - נגזרה עליהם גזירת כליה כה קשה? וכי רק בשל מניעת יחס מעריך איש לזולתו - חווה העם היהודי את אחד האובדנים הקשים בתולדותיו? וכי רק העובדה שלא שרר ביניהם כבוד הדדי - די בה כדי לגזור עליהם ועלינו אסון כה כבד ואבל וצער לדורות!?

אלא, שכאן מאלפים אותנו רבותינו חכמה בינה ודעת, וחושפים

בפנינו מידע דרמטי אודות משמעות המושג 'כבוד'. אכן, ישנו כבוד מגונה, כזה שיש להימנע ולברוח ממנו ככל האפשר. אולם לצד זאת, יש יחס מכבד בסיסי ונדרש, שהוא צורך חיים מהותי, ובלעדיו - יתקשה האדם להתקיים, ממש כך.

כדי שאדם יחיה, יתפתח ויצליח - המינימום של כבוד אנושי כלפיו הוא צורך חיים בסיסי, חמצן ממש, כמו מים לנפש צמיאה, כמו אוויר לנשימה במערה חנוקה. כל בני האדם החיים בעולמנו זקוקים לכך שיכבדו אותם מעט, שיכירו בהם, שיעניקו להם תחושה שיש להם ערך, שהם ברי חשיבות, שהעולם לא היה מושלם בלעדיהם. זהו צורך אנושי בסיסי, וכשהוא ניטל - ניטל בלון החמצן המחיה את האדם, נשמטת הקרקע תחת יכולתו לגדול ולצמוח!

הגמרא במסכת ברכות דף כ"ח מספרת, כי כשחלה התנא האלוקי רבי אליעזר, נכנסו לתלמידיו לבקרו. התלמידים שהבחינו כי רבם שוכב על ערש דווי, ביקשו ממנו עצה ליכות בה בחיי העולם הבא. ומה השיבם רבם הנערץ? - 'היזהרו בכבוד חבריכם!' - תנו כבוד איש לרעהו, כך תזכו לחיי העולם הבא!

וגם כאן שבה ועולה השאלה: האומנם? וכי הכבוד הוא המעניק חיי העולם הבא? וכי זכות הענקת היחס המכבד - היא שמכריעה אם ייכנס האדם בשערי העולם הבא?! - אולם, אם הבנו שמשמעות הכבוד הבסיסי היא סם חיים, היא הדלק הפנימי המניע את האדם,

היא שבכוחה להכריע את גורלו לשבט או לחסד - ברור לנו כי אכן כן: מתן כבוד איש לרעהו הוא המפתח לעולם הבא, כי נתינת כבוד - היא נתינת חיים, כפשוטו!

אחים יקרים, בימי ספירת העומר אנו אבלים על פטירת תלמידי רבי עקיבא, אולם חשוב לא רק להתאבל אלא אף להפנים את המשמעות. נתינת כבוד איש לרעהו היא לא פינוק בעלמא, גם לא מתנה, ובוודאי שלא מותרות. יחס מכבד הוא צורך אנושי בסיסי ונחוץ, בלעדיו - לא ניתן להתקדם בחיים. מניעת כבוד - היא מניעת חיים, ונתינת כבוד - היא נתינת חיים!

פרשת השבוע שלנו מציינת את איסור 'אונאת דברים', והיא החובה שלא לפגוע אדם ברעהו. זהו נדבך נוסף במתן כבוד זה לזה, כי מי שמכבד את זולתו לעולם לא יפגע בו. אבל גם מבלי לפגוע - כמה אפשר לפגוע רק באי נתינת כבוד, באי מתן יחס הולם, בחוסר התחשבות לצרכיו, לרצונותיו ואפילו לעצם קיומו של הזולת. על כך הסתלקו תלמידי רבי עקיבא בתקופה זו, על כך עם ישראל כואב ואבל עד ימינו אלה!

המסע לתת כבוד איש לרעהו - מתחיל בתוך הבית פנימה, בין בני הזוג, לילדים! - כן, גם לילדים!, לבני המשפחה הקרובה והמורחבת. כאמור, איננו עוסקים באיסור לפגוע - זה מובן מאליו. אנו עוסקים בהענקת יחס מכבד, במתן תחושה שהזולת חשוב לנו, שאנו מוקירים את קיומו, את היותו, את מציאותו, את מעמדו, ומתנהגים אליו בהתאם!

ומשם - את היחס המכבד יש להעניק אף לשכנים, לקהילה, לחברים בבית הכנסת, במקום העבודה, בכל מקום אליו נלך ובו נצעד. כל מי שאנו נתקלים בו - הוא בן אנוש, יהודי הוא חלק אלוק ממעל, חלק מבורא עולם. יתכן שאנו חשובים ממנו, מבוגרים ממנו או חכמים ממנו - וכי בשל כך נימנע מלתת לו את הכבוד האנושי הבסיסי? וכי בשל כך נגזול מאדם את חמצן חייו - את מתן הכבוד?! בימים אלה הבה נקבל על עצמנו להתחזק במתן כבוד איש לרעהו, בהענקת יחס מכבד אדם לזולתו. ככל שנעמיק את ההכרה והכבוד בינינו - כך נזכה שהאוירה השוררת בתוכנו תהיה אווירה מכבדת ונעימה, בעלת פוטנציאל צמיחה אישי וציבורי גבוה, ובכך נזכה לשמח את בוראנו בראותו את בניו נוהגים בכבוד זה בזה!

האשם הראשון והאשם השני...

כשבוע ימים חלפו מיום ההילולא של אותו צדיק, הרה"ק רבי ישעיה ב"ר משה מקרעסטיר ז"ל, ויהי רצון שזכותו תגן עלינו. אותו צדיק נודע בהכנסת האורחים רחבת הלב שנהגה בביתו, אשר היה פתוח לכל עובר ושב והכל זכו בו לסעודה שתשביע את רעבונו. הוא נהג לכנות את עצמו 'בעל אכסניה' - כמו בעלים של בית מלון, באומרו כי ביתו הוא כבית מלון והוא בעליו, רק יש הבדל 'קטן': אצלו לא משלמים. וכי בגלל זה אין ביתו בית מלון?...

נקל להבין כי לקראת ליל הסדר, הלילה בו 'כל דכפין ייתי וייכול', הכין הרבי את עצמו לאירוח קהל נכבד, אנשים שנקלעו בשולי הדרכים עקב השלגים והבוץ, עניים חסרי בית, חסידים שביקשו להסתופף

**אלא, שכאמור, אחד הבחורים
הבחין היטב במעשי הצדיק.
והוא ראה גם ראה את האמת: מי
שהקריס את השולחן בפעם השניה
- היה הרבי בעצמו, כמו ידיו**

בצילו, ועוד ועוד. במשך ימים רבים עסק הרבי בהכנות לחג בדקדוק רב, תוך שהוא טורח באפיית המצות, בהכנת הבשר, בנשיאת חביות היין, ובעריכת שולחן הסדר לעשרות אורחים - אשר באו לעשות את הסדר במעוננו.

ידוע היה אותו צדיק ברצונו לטרוח כמו ידיו עבור אורחיו תמיד, וכך גם בליל הסדר. עוד טרם ליל התקדש החג ערך הרבי בעצמו את השולחן, העמיד קערה לפני כל מקום ישיבה, סידר 3 מצות, כד יין, גביע הדור, וכן הלאה. כבעל 'בית המלון' עמד ווידא שאורחיו זוכים לשירות הטוב ביותר, שירות 'וי איי פי'...

בליל התקדש החג מתפלל הרבי בבית המדרש ושב הביתה לעריכת הסדר. האורחים תופסים את מקומותיהם, הרבי ניצב בראשם ומוודא כי לאיש לא חסר דבר. רק כשהסדר יוצא לדרך בשעה טובה - נהרה משתפכת על פניו הקדושות, והוא פונה לעבודתו הטמירה בלילה קדוש ונשגב זה...

אלא שלא לאורך זמן - - -

כמה דקות חולפות, ולפתע מהומה, שוד ושבר. הצדיק - שמעולם לא התברך בהרבה מדי כסף אלא בלב רחב ורצון נתינה אינסופי - ערך שולחן עמוס למשעי על השולחן הרעוע שבביתו. כדי לתמוך בשולחן לבל יקרוס מעומס האורחים והמוצרים, העמיד כמה רגליים 'תותבות', שיסייעו לשולחן הזקן בנשיאת המשא הכבד.

אלא שאחד האורחים לא הבין את משמעות ונחיצות ה'רגליים' שהרבי סיפח להחזקת השולחן, ומבלי משים בעט בשניים מהן. נקל לשער מה קרה מיד: השולחן עמוס המצות והיין, הקערות וההגדות - פשוט קרס ארצה, המצות התפוררו אל תוך שלוליות יין אדום שהתפרץ משברי זכוכיות הכדים, והסלון כולו - בוקה ומבולקה...

ובעוד הכל קמים מהשולחן בבהלה ונסים אחורנית מבולבלים, הרי שהצדיק רבי ישע'לה לא איבד משלוות נפשו גם עתה. הוא בחן את

פני המסובים, והבחין היטב מיהו האורח ה'אשם' במהומה שנוצרה, מיהו ה'חכם' הגדול שהתעסק ברגלי השולחן וגרם לקטסטרופה שהתרגשה ובאה לכאן. לנוכח זאת, עזב הרבי את השולחן ההפוך ותוצאותיו הבלתי נעימות, וניגש לאותו אדם כשהוא מרגיעו ומנחמו, מסביר לו בפנים מאירות כי השולחן הוא האשם, ולא הוא! רק לאחר מכן ניגש הצדיק לנקות את המהומה שנוצרה, לייצב את השולחן מחדש ולערוך אותו בשנית. בחלוף פרק זמן משמעותי הוצב השולחן על כנו, והסדר שב לשרור - תרתי משמע...

אלא שגם עתה, לא לאורך זמן... - - -

עברו כמה דקות, והנה - שוב מורגשת טלטלה בשולחן. אחד הבחורים העמיק את מבטו במעשי הצדיק, ותוך כדי - לפתע פתאום שב השולחן וקרא אל תוך עצמו... שוב השולחן והרצפה קרבו זה לזה, שוב נשפך היין ונשברו המצות, שוב הכל נסו בבהלה ממקומם...

ושוב קם הרבי, כשהוא מסיח לפי תומו: 'השולחן הזה... אוי, השולחן הזה...!', והחל לסדר את המהומה. כשהוא נינוח ורגוע אסף את השברים וניקה את הלכלוך, הביא עוד מצות ועוד יין, ושב וערך את שולחן הסדר בשלישית, כשהוא גורר מאי שם עוד ארזים שסייעו לשולחן לשאת את עצמו ולהחזיק מעמד, כדי למנוע את הקריסה הבאה...

אלא, שכאמור, אחד הבחורים הבחין היטב במעשי הצדיק. והוא ראה גם ראה את האמת: מי שהקריס את השולחן בפעם השניה - היה הרבי בעצמו, כמו ידיו. הוא ישב בצד השולחן, ובעוד הכל עסוקים בעריכת הסדר - הבחין הרבי כי האורח שבגללו נפל השולחן עדיין מבוויש ונכלם, וגמר אומר 'להוכיח' כי לא הוא האשם...

משום כך, הרבי בעצמו הוא שחיבל ביציבות השולחן, הוא שהביא לקריסתו. נוח לו שהשולחן יקרוס שוב - על כל ההשלכות הנגזרות מכך, ובלבד שאותו אורח שהתבייש בשל היותו אשם בקריסת השולחן בראשונה - יפנים ויבין כי לא הוא האשם, השולחן הוא האשם! מדהים! כשהפצים לשמור על כבוד הזולת - עד היכן הדברים מגיעים!

סיפור מופלא זה, אותו מספר המשפיע הגה"צ רבי צבי מאיר זילברברג שליט"א כפי שקיבלו איש מפי איש מפי עד ראה שהשתתף באותו שולחן סדר, כדאי שיעמוד מול עינינו, כדי שנבין ונפנים כמה חשוב לדאוג לכבוד הזולת, לתת לו תחושה טובה, למנוע ממנו עוגמת נפש, לשלול ממנו כל רגש של פחיתות כבוד, כישלון או אכזבה חלילה!

אדרבה, תפקידנו לנהוג בכבוד זה לזה, לעשות הכל כדי לכבד איש את רעהו, לשמור על מעמד גבוה של כל יהודי. להעניק לכל אדם תחושה כי הוא חשוב, מכובד, אהוב, מוצלח, נחמד ונפלא, שקשה היה להסתדר בעולם בלעדיו! זוהי נהיגת כבוד שהיא חמצן לחיים, וככל שנעמיק את הרגש הזה בתוכנו - כך נזכה להיות יותר מוכנים לקבלת התורה, ולקבל שפע השפעות וקדושה עליונה!

הארוח ה(בלתי) מכובד...

יושב היה הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל בחדרו ועוסק בתורה

בהתמדה, כשלפתע - ובניגוד להרגלה לשמור על שעות הלימוד של בעלה קודש ולא להפריעו - נכנסה רעייתו הרבנית כרוח סערה. 'הרב מבריסק מגיע לבקר!' - קראה נרגשת, 'הבחנתי כי הוא ניצב בפתח החצר, והוא לבטח מגיע לבקר עתה!'

אמנם, הדבר היה לפלא. לא עצם הביקור - שכן גדולי הדור נהגו להיפגש זה עם זה לא אחת, ולבקר איש במעונו של רעהו לעתים קרובות. אלא שבדרך כלל - היתה ניתנת התראה כמה ימים מראש, או למצער - כמה שעות מראש. שהרב מבריסק יבוא לבקר בהפתעה מוחלטת?! - דבר כזה טרם קרה!

רבי איסר זלמן מיהר ללבוש את בגדי השבת, בעוד רעייתו הרבנית מפנה את השולחן מכל מה שעליו, פורסת את המפה הלבנה השבתית, ואצה-רצה למטבח להביא כיבוד ומיני תרגימא. ובעוד הרב והרבנית מסיימים את הכנותיהם - כבר נשמעה הנקישה בדלת, ורבי איסר זלמן פנה לפותחה בכבוד השמור לגדול הדור - לרב מבריסק!

הרב פותח את הדלת, ולגד עיניו ניצב לא אחר מאחד מפושטי היד הירושלמים המוכרים, כזה המגיע מעת לעת לבקש כמה פרוטות לצדקה... לא רב ולא קרוב לרב, בוודאי שלא הרב מבריסק. לא גדול הדור ולא סגנו או תת סגנו, אלא יהודי מחזר על הפתחים, מהסוג הנפוץ בירושלים דאז...

ובעוד הקבצן ממתין לפרוטותיו ולהמשיך הלאה, רבי איסר זלמן מאיר את פניו ואומר לו: 'אוהו, כמה אני שמח שבאתם, כמה חיכיתי לכם, התלבשתי לכבודכם, ערכנו את השולחן למענכם! היכנס נא!' - הוא אומר, והקבצן נענה להזמנה...

'כבוד הרבנית! - הגישי נא את הכיבוד לכבוד האורח רב המעלה!' - קורא הרב, והיא מיהרה לעשות כן. בהיכנסה - הבחינה על נקלה בטעות בזיהויו של האורח, הן אין זה הרב מבריסק כלל ועיקר! אולם היא מילאה את פיה מים בעודה תוהה לפשר האירוח המכובד, ונפעמה לראות את הרב יושב ומשוחח עם האיש שעה ארוכה, כשהיא תוהה: הן אם זה היה הרב מבריסק - ניחא, יש לרב מה להשתעשע עמו בדברי תורה זמן רב. אבל עם קבצן מצוי?!

הרבנית כמובן לא הוציאה הגה מפיה, והמתנה לסיום הביקור. לאחר שהרב ישב ושוחח בכבוד וביקר עם הקבצן במשך כשעה, נפרד ממנו באיחול לבבי ומתן תרומה נכבדה, ושילח אותו לדרכו. ורק כשיצא מהבית, נענה הרב והסביר לרבנית, כשהוא חושף טפח ממידותיו הנעלות בהסבירו:

'ראי נא. הן ידענו גם ידענו, כי הדבר החשוב ביותר אצל בורא עולם - הוא לתת כבוד ליהודי. כל יהודי הוא חלק מבורא עולם, נשמתו חצובה מתחת כסא הכבוד. כשמכבדים יהודי - מכבדים בכך את בורא עולם השוכן בתוכו, ולכן אין דבר חשוב מלתת כבוד ליהודי.'

אלא שברור שיש חילוק בין הכבוד הניתן לכל אדם, לכבוד הניתן לגדולי הדור. ברור שמישהו כמו הרב מבריסק - זכאי לכבוד וגדולה פי כמה וכמה מהקבצן שהגיע הנה. אז בעודי מגלה כי הקבצן הוא הניצב בדלת ולא הרב מבריסק, הרהרתי לרגע: כיצד קרתה טעות כזו שנערכנו לביקור מפתיע של גדול הדור בעוד בדלת ניצב הקבצן הידוע? מה ביקש בורא עולם לרמוז לנו בכך שהטעה אותנו לחשוב

בהגיעם לחלקת האדמה, החל ר' חיים מודד את החלקה לארכה ולרחבה לכל ד' רוחותיה, ולפתע..... התכופף ר' חיים והשתטח על האדמה וקירב את אזנו אל האדמה כאילו הוא מאזין לדיבור מסויים, לאחר כמה דקות קם ר' חיים והודיע לכולם להתלוות אליו חזרה העירה, מבלי שיש להם מושג במחזה המוזר שהתרחש לנגד עיניה

שמיטה ויובל - כי לי כל הארץ!

הרב בנימין בירנצוויג

"וְהָאֶרֶץ לֹא תִמְכַּר לְצִמְתָּת פִּי לִי הָאֶרֶץ" (ויקרא כ"ה, כ"ג)

בפרשת השבוע מפורשת מצות שמיטה ויובל שזכינו להיות לחיות בתוכה בשנה זו, בה נצטוינו להפסיק עם עבודת האדמה, להפקיר אדמותינו ולשחרר את העבדים משליטתנו. מה יש בה במצוה זו ומה תכליתה?

ביאר לנו מרן המשגיח ממיר רבי ירוחם ליבוביץ זצוק"ל בספרו דעת תורה, שמטרת מצוה זו לומר לנו 'כי אין אנו בעלים על רכושנו!' בהסרת הבעלות על האדמות והעבדים, מודים אנו ומחליטים בעצמנו - כי לה' הארץ ומלואה! ואף שהחזקנו בנכסנו במשך יובל שנים, הרי מצהירים אנו בבא שנת היובל - כי לה' הארץ ומלואה ואנו בה רק כגרים ותושבים.

באה מצוה זו ללמדנו, כי אל יחשוב האדם בלבו כי מקומו כאן בארץ הוא לצמיתות - כי הארץ לא תמכר לצמיתות, מצבנו כאן בעולם הזה היא ארעית, אין לנו שום קביעות לא בעצמנו ולא בנכסנו, הכל ארעי, וממילא יתבונן ויחשוב כי יבא יום וצריכים להסתלק מן העולם וליתן דין וחשבון...

אדם שחי בהתבוננות ובחשבון כזה, הרי כל חייו הם מקשה של עבודת ה' בהתבוננות ובהנהגה שיש בורא לעולם ואנחנו בניו ועבדיו שומרי מצותיו והולכים בדרכיו, וכל מה שנתן לנו הרי הוא כפקדון לחיי חיותנו כאן עלי אדמות כדי שנוכל לשמור מצותיו וחוקותיו.

את המעשה הבא סיפר מרן המשגיח ממיר, מעשה שיש בו כדי להמחיש לנו את המושג 'כי לי כל הארץ!'

בזמן כהונתו של מרן רבי חיים מואלזין זיע"א כרבה של העיר וואלזין, היה מעשה בשני אנשים מתושבי העיר שפרץ סכסוך ביניהם, האחד טען כי מגרש פלוני הנמצא בקצה העיר שייך לו, ואילו השני טען שלי הוא. הסכסוך ביניהם הגיע לטונים גבוהים וכשהבינו בחוסר האפשרות להגיע להסכמה החליטו לגשת להכרעת הדברים בית המשפט, כל אחד מעורכי הדין קיבל תמורה גדולה על מנת שיטה את כף המשפט לצד שלו, וכך התנהל המשפט כמה חודשים, אך

ללא הכרעה, עד שהשופט הראשי הודיע כי לא מצליח הוא למצוא צדק בצד מסוים ואינו יכול להכריע במשפט.

בלית ברירה החליטו בעלי הדין לגשת לדין תורה אצל המרא דאתרא הלא הוא מרן הגאון רבי חיים זיע"א, התייצבו הם בפני ר' חיים ביום שנקבע, וכל אחד שטח טענותיו וראיותיו לכאן ולכאן, שמע ר' חיים את טענותיהם וראה כי רחוקים הם בעמדותיהם אחד מהשני, ולכן אף ניסה לפשר ביניהם ולהגיע לפשרה שתוסכם על שניהם, אבל עקב עקשנותם שלא לבא אחד לקראת השני בשום אופן, החליט מרן רבי חיים לעשות מעשה....

וכך בסיום עוד יום של דיונים אמר לפתע מרן רבי חיים, ברצוני לנסוע ולראות את חלקת האדמה עליה אנו דנים, אגא התלוו אלי לנסיעה, בקש רבי חיים מבעלי הדין ועורכי דינם. מבוקשו של רבי חיים התמיה את בעלי הדין שלא הבינו כלל את התועלת שבדבר, וכך יצא ר' חיים ואילו התלוו שני בעלי הדין ויצאו מחוץ לעיר לבדוק את חלקת האדמה.

בהגיעם לחלקת האדמה, החל ר' חיים מודד את החלקה לארכה ולרחבה לכל ד' רוחותיה, ולפתע..... התכופף ר' חיים והשתטח על האדמה וקירב את אזנו אל האדמה כאילו הוא מאזין לדיבור מסויים, לאחר כמה דקות קם ר' חיים והודיע לכולם להתלוות אליו חזרה העירה, מבלי שיש להם מושג במחזה המוזר שהתרחש לנגד עיניהם.

המשך בעמוד 26

בתחילה לא ידענו אפילו את שמו. קצת התביישנו לשאול אותו. אבל אז הגיע יום חמישי, והגבאי רצה לכבד אותו בעלייה. מאז ידענו שקוראים לו ר' אליהו. את שם המשפחה שלו לא ידענו, ולכן אך טבעי היה שנכנה אותו 'אליהו הנביא'. בהמשך כבר גילינו את שם משפחתו, אבל זה כבר לא עשה עלינו רושם

סיפור מדהים, על איש פלאי בעל זהות עלומה שחושף את סודו ומגלה כיצד הפך להיות ירא שמים, ואהוב על הבריות

הרב יהושע לייבזון

השבוע הגיע לידי חוברת - עלון 'הישיבה'. העלון לבני הישיבות בהוצאת ארגון 'אחינו'. מבין דפי החוברת בחרתי להביא בפניכם סיפור מרתק על אליהו הנביא. לפני כמה שנים הוא נחת עלינו. אף אחד לא ידע מאיפה בדיוק הוא הגיע ומה בדיוק הוא עושה כאן, אבל זאת עובדה קיימת. האיש פשוט הגיע בבוקרו של יום שלישי אחד, נכנס לבית הכנסת, בירר מי הגבאי, שאל אותו איפה יש מקום פנוי בירכתי בית המדרש, ומאז הוא חלק בלתי נפרד מהקהילה שלנו. למרות שזקנו צחור כשלג, ועל אף שהליכתו איטית וגוו כפוף מעט, ניכר עליו שרוחו עדיין צעירה. אפילו צעירה מאוד.

על הפנים שלו תמיד שוכן חיוך, עיניו נוצצות בחכמה ופקחות מיוחדת, בכיסו תמיד קבורה איזו סוכריה שיוכל להעניק לילד שנפל וקיבל מכה, ובכיס חולצתו שוכן דרך קבע נרתיק של משקפיים. פעם הוא מאחסן את משקפי הראייה ומרכיב על קצה אפו את משקפי הקריאה, ופעם החלופה מתבצעת בכיוון ההפוך. ביומיים הראשונים אפילו לא ידענו אפילו את שמו. קצת התביישנו לשאול אותו. אבל אז הגיע יום חמישי, והגבאי רצה לכבד אותו בעלייה. מאז ידענו שקוראים לו ר' אליהו.

את שם המשפחה שלו לא ידענו, ולכן אך טבעי היה שנכנה אותו 'אליהו הנביא'. בהמשך כבר גילינו את שם משפחתו, אבל זה כבר לא עשה עלינו רושם, כי 'אליהו הנביא' נשמע לנו הרבה יותר הולם את דמותו, לעומת 'אליהו בוימלקרנץ'.

האמת שלקח לנו קצת זמן לפענח את האישיות שלו. הוא ישב ככה בשקט, עם חיוך קבוע, לא התערב בשיחות של אחרים, והיה עסוק בעיקר בלימוד משניות, גמרא, וספרים אחרים. אבל עם הזמן גילינו שהאיש בקי בכל חלקי הש"ס, יש לו אוצר מדהים של ווארטים, פנינים וסיפורים מרתקים. כל מתפללי בית

הכנסת החלו להתקבץ סביבו מעת לעת כדי לשאוב ממנו חכמה ודעת.

הוא הפך להיות הדמות הכי דומיננטית ומשפיעה בבית הכנסת שלנו, וזאת, בלי שהתכוון בכלל.

השמועה מספרת שהוא התגורר במשך שנים רבות בחו"ל, וכעת הגיע לארץ לאחר שיצא לפנסיה. יש טוענים שהוא שימש כרב קהילה באחת מארצות דרום אמריקה.

מספרים גם שיש לו בן ובת המתגוררים בחו"ל, אבל אף אחד לא יודע אם זה באמת נכון, ואף אחד לא מעז לשאול אותו. יש לנו כבוד אליו, לאליהו הנביא.

להיות אליהו הנביא

יום אחד שאלתי את הבן שלי, אלי שמו: אמור לי, אלי יקירי. מה תרצה להיות כשתהיה גדול?

אלי בן העשר אמר לי בלי להסס: "אני רוצה להיות אליהו הנביא". צחקתי ואמרתי לו, בטח אתה יודע שאין נביאים בזמנינו. אולי אתה רוצה להיות רב? ראש ישיבה? דיין?

אבל אלי חיך ואמר לי שהוא לא התכוון לאליהו הנביא האמיתי,

אלא ל"אליהו הנביא שלנו", הזקן החייכן מבית הכנסת. התשובה הזאת הממה אותי, אבל אחרי מחשבה קצרה הגעתי למסקנה שלבן שלי יש טעם טוב. הוא אכן בחר בדמות שראויה להיות מודל לחיקוי. גם אני הייתי רוצה להיות כמו אליהו הנביא. כזה תלמיד חכם, כזה צדיק, חייכן, אהוב לשמים ואהוב לבריות. אף אחד לא יכול לומר עליו מילה אחת רעה, כולם אוהבים אותו. הלוואי שהבן שלי יהיה כמוהו! הלוואי שאני עצמי אהיה כמוהו!!! עצמתי עיניים וברכתי את בני בכוונה גדולה: "יהי רצון שתזכה לעלות בתורה וביראת שמים ובמידות טובות, ותהיה כמו אליהו הנביא שלנו!!!".

דמעות עמדו בעיני כשבירכתי אותו בברכה הזאת, התכוונתי לה מכל הלב, והבן שלי ענה אמן בכוונה גדולה. אבל הוא ילד מעשי, אלי שלי, הוא לא מסתפק בברכות. כשהגענו בית הכנסת לתפילת ערבית, הוא אמר לי אחרי התפילה: "אבא, בוא נשאל את אליהו הנביא איך הוא יצא ככה. מה הסוד שלו? אולי גם אני יכול לעשות את זה???". האמת? אני קצת התביישתי... אבל ראיתי שהבן שלי, אליהו, כל כך רוצה, והחלטתי שאני נכנס איתו לעניין. חיכינו שבית הכנסת יתרוקן מעט, ואז ניגשנו בצעדים מהוססים לאליהו הנביא... "שלום עליכם ר' שייע", הוא אמר לי, "ואני בירכתי אותנו בחזרה: 'עליכם השלום ר' אליהו...'"

התיישבנו לידו, ואמרתי לו שהבן שלי ששמו כשמו, אליהו, רוצה מאוד לקבל הדרכה מרבי אליהו המבוגר, איך הוא, אליהו הילד, יכול לגדול ולהיות גם הוא כזה 'אליהו הנביא' כמו הרב... אליהו הנביא צחק... "האמת שמי שעשה אותי 'אליהו הנביא' זה אתם, מתפללי בית הכנסת. וגם זה רק בזכות הזקן הלבן שלי שהלבין מאוד למרות שאני לא כל כך זקן... אני מתאר לעצמי שלא היו קוראים לי 'אליהו הנביא' אם הזקן שלי היה שחור או ג'נג'י...". גם אנחנו צחקנו, אבל לא ויתרנו... "בכל זאת, הבן שלי רוצה לשמוע במה הוא צריך להשקיע, איך כדאי לו להתנהג כדי לגדול יהודי ירא שמים כמוכם...".

אליהו הנביא נאנח אנחה עמוקה... "תשמע, אלי הצדיק", הוא אמר לבני. "אני רוצה להגיד לך שאתה לא צריך לצאת כמוני, אתה בעזרת ה' תהיה הרבה הרבה יותר צדיק ותלמיד חכם ממני. אני איש קטן..."

"אבל אני לא אכחד ממך, ואני אספר לך איך הצלחתי להגיע למקום שבו אני נמצא, אני מקווה שאתה תשתמש בשיטה הזאת בצורה חכמה יותר ותגיע למקום גבוה הרבה יותר".

רמאי ושקרן

כשלמדתי בחיידר, כך הוא סיפר לנו, לא הייתי ילד יוצא דופן. כמו כל הילדים, שיחקתי, השתוללתי, המלמד העניש אותי מדי פעם כדי ליישר אותי קצת, ואני השתדלתי להיות כמו כולם, כשלמדו למדתי כששיחקו שיחקתי...

"הגעתי לשיבה והמשכתי באותה הדרך. החזקתי מעצמי בחור טוב יחסית, ירא שמים יחסית, יודע ללמוד יחסית, עם מידות טובות יחסית. יחסית אני בחור טוב... "פעם אחת, תפסתי את עצמי ביום חמישי אחר הצהריים, מסתכל בגמרא ומגלה שאני לא יודע כמעט כלום. "כל השבוע הייתי בישיבה, ישבתי בסדרים מול הגמרא, בשיעורים ישבתי ותליתי עיניים במגיד שיעור, יחסית הקשבתי לו והנהנתי בראשי לאשר לו שהבנתי מה הוא מסביר. "אבל עכשיו אני מסתכל בגמרא, ואני קולט שאני לא מכיר אותה כמעט. בקושי אני מביין מה מדובר פה. "מה קורה איתי? כל כך מהר שכחתי כל מה שלמדתי השבוע??? איך זה יכול להיות?"

"ואז הבנתי שבכלל לא למדתי כל השבוע. אני רק ישבתי ו'יחסית' למדתי, אמרתי את המילים, אבל לא חשבתי עליהן. פטפטתי עם חברים, ישבתי בשיעור והנהנתי בראש אבל לא באמת הקשבתי. "שבוע שלם שרפתי. הוא עבר לידי ככה, בלי שהרגשתי אותו. כל השטויות שעליהן שוחחתי עם החברים לא שוות כלום, לא הרווחתי כלום. שבוע שלם שישבתי בישיבה ולא עשיתי שום דבר מועיל... "זה עצוב! החלטתי שבשבוע הבא אני צריך להתחזק..."

"באותו לילה שכבתי על מיטתי, ופתאום הרגשתי שנופל עלי בלוק על הראש! הכתה בי ההבנה: זאת לא הבעיה שלא למדתי. כלומר, זאת כן בעיה, אבל זאת הבעיה הקטנה יחסית... הבעיה האמיתית היא שאני חשבתי שאני כן לומד. "רימיתי את עצמי!!! אני שקרן ורמאי. לא להורים שלי אני משקר, לא את הרבנים בישיבה אני מרמה, לא על החברים שלי אני 'עובד'. "אני מרמה את עצמי! משקר על עצמי! עובד על עצמי!!! "איזה שקרן שפל. איך אני לא מתבייש מעצמי!!! "באותו לילה כבר לא הצלחתי לישון. הראש שלי היה מלא במחשבות, ובסופו של דבר קיבלתי לעצמי החלטה מאוד מאוד ברורה: מעכשיו, אני מפסיק לשקר ומפסיק לרמות את עצמי! לא רוצה ללמוד? אל תלמד! אתה מעדיף לפטפט עם חברים תפטפט! אבל אל תרמה את עצמך לחשוב שכן למדת. תהיה מודע למצבך. אל תאשים את החבר שפתח את החלון או הפיל את הסטנדר. הוא לא אשם בזה שאתה לא לומד, רק מי שמרמה את עצמו חושב ככה, זה אתה אשם! אם היית רוצה ללמוד, היית לומד!!!".

המשבר ופתרונו

ישבנו שם, אני ובני, והאזנו בשקיקה לסיפורו המפתיע של אליהו הנביא.

הוא הסיר את משקפי הקריאה מעל אפו, הרים את עיניו ושאל את בני אלי: "נו, מה אתה חושב שקרה אחרי שקיבלתי את ההחלטה הזאת???"

אלי נבון, הוא לא ידע מה לענות על כזאת שאלה. אבל 'אליהו הנביא' לא השאיר אותנו במתח זמן רב: "נשברתי", הוא אמר, "פשוט נכנסתי למשבר עמוק..."

טוב למי מחברי. אם זה לחייך לבחור שנמצא בשולי החברה, אם זה לעזור לבחור כלשהו לסחוב את המזוודה שלו במדרגות כשהוא נוסע הביתה, לא משנה מה, העיקר מעשה אחד טוב בבין אדם לחברו. כמו כן אני השתדלתי כל יום להתקדם צעד אחד קטן בתיקון המידות.

"אבל הכי חשוב, להמשיך ולהיות כן עם עצמי, לא לרמות את עצמי, ולדעת אם באמת השתפרתי היום קצת או שאני שוב רק מרמה את עצמי..."

"אחרי תקופה לא ארוכה, שמת לי לב שאני נמצא בדרך של עלייה", הוסיף אליהו הנביא, קיבלתי סייעתא דשמיא מיוחדת. "עשר דקות לימוד הפכו לרבע שעה והכפילו את עצמם לחצי שעה. החברים התחילו לאהוב אותי מאוד כי הייתי עושה איתם חסדים, הפחתתי משמעותית את מספר הפעמים שנתתי לכעס להשתלט עלי, שברתי את תאוות הנקם שלי והפסקתי להיות נוקם ונוטר."

"זה תהליך שלוקח הרבה מאוד שנים", השלים אליהו הנביא את סיפורו והחל להתרומם ממקום מושבו, "אני עדיין נמצא באמצע התהליך", הוסיף. "אני משתדל לזרז את הקצב כי הזקן שלי כבר לבן מאוד, ואני לא נהיה יותר צעיר."

"לכן, אליהו יקירי, אם אתה באמת רוצה להיות 'אליהו הנביא' או 'אליהו הצדיק', אתה צריך להתחיל כבר מעכשיו."

"קודם כל תפסיק לרמות את עצמך, תלמד למתוח על עצמך ביקורת אמיתית, ודבר שני, תקפיד להיות בעלייה כל יום, ותראה שבתוך זמן לא רב, אתה תהפוך להיות אדם אחר."

"כשהפסקתי לשקר ולרמות את עצמי, הבנתי שאני בעצם לא שווה כלום. המידות שלי לא משהו... אני בקושי לומד קצת פה ושם וגם אז הלימוד לא רציני, בתפילות אני בקושי ממלמל בשפתיים בשפה רפה את מילות התפילה, בלי לב ובלי כוונה, היחס שלי לחברים לא מי יודע מה... בקיצור, אני לא שווה כלום."

"משבר עמוק!!!"

"אחרי תקופה, כשכבר נמאס לי להיות בדיכאון, החלטתי לעשות מעשה. מעכשיו, כך קיבלתי על עצמי, אני לוקח את כל התחומים האלו שהזכרתי, ומשתפר בהם, אפילו שיפור קל, אבל שאני יוכל לא לשקר את עצמי."

התחלתי עם הלימוד. החלטתי שכל יום אני לומד לפחות עשר דקות, אבל לימוד רציני עם כל הראש, לא רק מהשפה ולחוץ. אני לומד ומתאמת להבין ולזכור מה למדתי. עשר דקות לפחות! וכך אני לא משקר כשאני חושב שאני לומד. אמנם לא למדתי הרבה אבל למדתי!!!

בעניין התפילה, החלטתי שכל יום אני מכוון באחת מברכות שמונה עשרה. ברכה אחת!!! יש עצה שכותב החפץ חיים במשנה ברורה, לחשוב לפני כל ברכה שאומרים בשמונה עשרה, על מה אנחנו הולכים להתפלל. אני בחרתי את ברכת 'שמע קולנו', והתחלתי לחשוב לפני כן מה אני עומד להגיד עכשיו, ולכוון בכל מילה. במיוחד תפסו אותו המילים: "ומלפניך מלכנו ריקם אל תשיבנו...", הייתי מכוון בהם מאוד ואפילו מוריד קצת דמעות לפעמים. וגם במעשה חסד, החלטתי שכל יום אני מקפיד לעשות דבר אחד

המשך מעמוד 8 | הגה"צ רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א

אברך ירושלמי אחד לא הצליח בפרנסתו, ובכל עסק שהיה תוחב את ידו היה נכשל. החובות עלו והשתרגו על צווארו, והוא לא ידע את נפשו מרוב צער. עמד האיש וחשב חשבונו של עולם, מה יכול להיות הדבר שמונע ממנו את הפרנסה. חשב וחשב הדק היטב, עד שהגיע למסקנה שהנה מעשן הוא סיגריות כבר כמה שנים, ואין אשתו מרוצה מזה. היא אמנם לא עושה מזה מריבה, כדי לשמור על שלום הבית, אבל בתוככי לבה זה מצערה מאד, כפי שאמרה לו כבר כמה וכמה פעמים.

החליט האיש שכנראה זה הדבר המונע ממנו הפרנסה, שכן אמרו חכמים (בבא מציעא דף מט ע"א) שאונאת האשה מונעת הפרנסה, ואם דמעתה מצויה אין המעות מצויות, כידוע.

על אתר החליט האיש לשנות את דרכיו, ואמר לאשתו לשמחתה הרבה שהוא מפסיק לגמרי לעשן. והנה פתאום החלה לרום קרנו, ושרתה שכינה במעשה ידיו, ובכל אשר פונה מצליח, ונעשה עשיר גדול, כן יתן ה' וכה יוסיף, ברכה ברוחניות ובגשמיות ובכל העניינים לטובה.

(מתוך הספר 'טיב המעשיות')

כמי שלא מפריע לו ולא כלום, לא רצה להיות זה שמפריע את כל מהלך השיחה המוזרה הזו...

הוא עמד כולו המום ומלא התפעלות ממראה עיניו, ולא הצליח להבין מה מתרחש פה בביתו של גדול הדור? כיצד זה ממשיך הרב בשיחתו עם האיש, בתוך כל השיטפון הזה? ולא רק שלא מעיר לו אף לא הערה קטנטנה, הוא לא נע ולא זע, ואפילו לא מניד עפעף לעבר הבלגן שחולל האיש סביבו... "אילו רק היה פה איזה 'גבאי' חזק ואמיץ, כבר היה מזמן מסלק את האיש הזה בבושת פנים, ומעמיד הסדר עת כנו"... הרהר ר' שלום.

לאחר שיצא האיש, והגיע תורו של ר' שלום לגשת את פני הקודש, התקרב בצעדים מהוססים אל הרב, וכשכולו אחוז השתוממות ופליאה, בקעה מפיו הקריאה והתמיהה: "מנין לוקחים כוחות כאלו?!" [פון וואנעט נעמט מען א זעלענע כוחות?!] שאל-תהה - שלא להתעסק בכלום, ושלא להקפיד כלל???

ענה לו החזון איש: "וכי חושבים אתם, שאיני כעסן בטבעי? לא ולא! מטבעי הייתי כעסן גדול! אך מדוע אינני כועס? כי התורה אוסרת לכעוס!!! [די תורה לאז'ט נישט!!!]

ילדים, ומצאתי עצה טובה כיצד לא להגיע למצב שבו אחזור מהתפילה בליל שבת ואמצא את הילדים 'סוערים', אומר ראש ישיבת 'קול יעקב'.

העצה היא כדלהלן: כשעה־שעתיים לפני הדלקת הנרות, במקום ללכת ל'כולל יום שישי', או לצאת לבית הכנסת מוקדם, אני מקבץ את כל הילדים ונותן להם ארוחת ערב בנחת, כשהם עדיין לא עייפים.

ולא רק זאת, אלא כשהם חוזרים מבית הכנסת, הנני מניח לפני כל ילד צלחת מְכֻסָּה, ובה דבר־מה. אני אומר להם, בחיך מלא־סוד, שמחפּה להם שם הפתעה נעימה, ואסור להם לפתוח את הצלחת עד לאחר הקידוש. בצורה כזו, אנחנו מרוויחים שלפחות עד הקידוש הם יהיו ילדים טובים...

כשההורים הולכים ליטול ידיהם, פותח כל ילד את הצלחת ורואה את הממתקים והמתנות שהוכנו לו שם... וכך אנחנו קונים את ליבם.

לצאת עם הילדים בריקוד מלבד זאת אני ממליץ לכל בעל־בית להכין סיפורים יפים על־מנת שיוכל לספר לילדים ולְשָׁבוֹת בהם את ליבם. בדרך זו הוא מובטח שסעודת השבת תעבור מתוך עונג גדול ושמחה של מצווה.

הגר"י עדס מוסיף שאפשר גם לצאת עם הילדים בריקוד לכבוד השבת (בריקוד המותר בשבת), וכך להכניס בבית אווירה של שמחה וצהלה. באופן זה יש לנהוג גם למחרת ביום השבת ובסעודה שלישית. אני רוצה לראות אחר כך ילד אחד שלא יצפה כל השבוע לסעודת השבת...

וכאשר נוהגים להיפך, גורמים קלקול עצום. באוזני שמעתי מבחור אחד - מציין ראש הישיבה - שאמר שהדבר הכי־שנוא עליו הוא יום השבת. לאחר שתיאר בפניי איך נראית סעודת השבת בבית הוריו, עם צעקות וגערות לכל כיוון, הוא לא היה צריך להוסיף מילה...

ההשקפה בעניין זה היא מעוותת. אנחנו נמצאים בלחץ כללי, המענות את המבט שלנו על אירועי־החיים ועל הזדמנויות־הפז הנקרות בדרכנו ומאפשרות לנו לעלות מעלה־מעלה.

ומדובר כמובן בגלגל חוזר; כי כאשר הילד לא מרגיש טוב בבית, וגם יום־של־שמחה כמו השבת עובר עליו מתוך אווירה של 'בית משפט', הוא יבעט גם בהוראות הניתנות לו על ידי ההורים, וכך אנחנו מאבדים את השליטה עליו, עד שהוא עלול להתדרדר מדחי אל דחי.

(מתוך הספר 'שבת בשמחה' בעריכתו של הרב משה מיכאל צורן שליט"א)

ומתרצים, שבאומרו 'מטה' התכוון משה רבינו לרמוז שמנהיג צריך 'להטות' את הנהגתו, פעם כך ופעם כך, על פי המתבקש, ולא לנקוט כל הזמן בהנהגה אחת. שכן יש מקרים שהקהל יכול לסבול הנהגה קשה, ויש מקרים שלא.

ומשמע הקב"ה כך, מינה אותו למנהיג העם היהודי. וכך צריך להיות גם בכל בית. אבא אינו יכול לאחוז במקל, ולהכות בו בכל עת שירצה. הוא צריך לאחוז בידו מטה, ולהטותו פעם לכאן ופעם לכאן. רק אז יעלה חפצו בידו לחנך את בניו ובנותיו בדרך הישר.

ללכת בדרכו של הזאב...

אבא הצועק וגוער בשולחן שבת, הופך את השולחן ל'בית משפט', כמו שנצטט בקטע הבא. דהיינו שאם הילדים אינם מסוגלים להתרכז ולשמע את דברי התורה במשך זמן מרובה, הרי גם ערכן של דקות ספורות חשוב הוא לאין ערוך. לכן, היינו ממליצים לאבא שאם הוא רואה שהילדים אינם כשירים עתה לשבת בריכוז זמן רב, לא יאריך בדבריו, אלא יחטוף פה דקה, ושם עוד דקה, וכך יוכל להועיל לילדים בדבריו.

שולחן־שבת צריך להיות ספוג בעונג, שהילדים ימתינו לו כבר ממוצאי שבת הקודם...

נצטט כאן מדבריו של ראש ישיבת 'קול יעקב' הגאון רבי יהודה עדס שליט"א, שהובאו בכנס חינוכי, והודפסו בקובץ מיוחד שיצא לאור מטעם מכון בית יעקב למורות בירושלים.

חלק מדבריו מוסבים על אימו הצדקנית ע"ה, שהיתה רעייתו של הגאון רבי יעקב עדס זצ"ל, שהיה אדם גדול מאוד, וְיָשָׁב בדין עם מרנן מו"ח מרן הגר"ש אלישיב והגר"ב ז'ולטי זכר צדיקים לברכה. מספר הגר"י עדס: זכורני, שבהיותי אברך צעיר לימים, זכיתי לארח לסעודת שבת את אמי ע"ה, לאחר שהתאלמנה כבר מאבי זצ"ל. אחרי הסעודה נכנסה איתי אמא לסלון ביחידות, ואמרה לי: יהודה בני, אגיד לך משפט אחד, שולחן שבת זה לא בית משפט! אתה מעיר לילד הזה וגוער בילד הזה. ואסור שזה יהיה ככה.

שולחן שבת - אמרה לי אמא - צריך להיות כל־כך טבול וספוג בעונג, שהילדים ימתינו לו כבר ממוצאי שבת הקודם...

אני, שהייתי אז כאמור אברך צעיר, קיבלתי את המסר שיצא מליבה הטהור, וצייתי לו. מאז, זכיתי ברוך השם למשפחה גדולה וברוכת

רבתי, אנחנו צריכים לחנך את הילדים שלנו לקיים את המצוות בשמחה, בהתרגשות, להחדיר בהם את ההנאה מקיום המצוות ומלימוד התורה. לא רק לדאוג שהם יעשו רושם טוב בשביל השידוך המוצלח שאנחנו רוצים שהם יקבלו...

אבל איך עושים את זה? על ידי 'שיווק' נכון של היהדות בתוך הבית פנימה. ועל כך בעזרת ה', במאמר הבא.

שהילד מפנים ומקבל ושילווה אותו בחייו הבוגרים גם כשאף אחד לא נמצא לידו ולא רואה אותו.

אבל למרבה הצער יש הורים שאת החינוך משאירים למלמדים בחיידר ולמורות בבית הספר, ובבית הם בקושי שמים לב שיש ילדים... אחר כך הם מתלוננים שהילד אינו מחונך. הרי מעולם לא חינכו אותו!!! רק לימדו אותו איך להיות ייצוגי!

קטן ושמוור עליו מכל משמר. בכל פעם שאתה רואה בעיניך הישועה, רשום נא בפנקס ההודאות. לפני 'ברכת מודים' בשמונה עשרה, הוצא את הפנקס והתבונן בנכתב בו, כדי שהניסים והישועות לא ישארו רק בגדר מחשבה, אלא יאמרו בפה מלא. אם תעשה כך מובטחני שכל דאגותיך יעלמו כלא היו.

(מתוך הספר 'גאון ישראל')

אז למה אתה דואג?! נעתקו המילים מפי ראש הכולל ורבינו המשיך בשיחת חיזוק אישית. יקירי, אתה לא בן יחיד, זהו עול הרובץ על כל ראש ישיבה, על כל בעל עסק ובעצם על כל אדם המחמתן את ילדיו. התשובה לכל הדאגות, אחת היא, ההיפך מדאגה, ביטחון מלא בקדוש ברוך הוא. איך מגיעים לכך, אתן לך עצה בדוקה ומנוסה! מצא לעצמך פנקס

נוכה להתאחד כאיש אחד בלב אחד, ולהיות ערוכים ומוכנים לקבל את התורה!

אור חדש מ'פניני פרשת השבוע'!

חודש אייר - הוא חודש 'זיו', ובמהלכו אנו מתבשרים על 'זיו' חדש העולה ומאיר מ'פניני פרשת השבוע'. הספר החדש - כרך ד' בסידרת הספרים 'פניני פרשת השבוע' הגיע בסייעתא דשמיא לחנויות הספרים וניתן לזכות עתה להביא ברכה אל בתיכם!

במתכונת הגיליון שבידיכם, הספר הוא אוסף המאמרים שפורסמו לפני שנתיים בגליונו, מוגשים באכסניה אחת מפוארת ונוחה, מאירת עיניים ובעלת מפתחות עשירים להתמצאות מהירה במאמרי הספר, בסיפורים, ואף בסגולות הנפוצות בו. זהו אוצר רב ערך לכל שולחן שבת משפחתי, לכל מחנך או הורה, מרצה או מורה, ולכל מי שחפץ לקחת אל לבו ערך מפרשת השבוע ולחולל שינוי בחייו.

כמו בשלושת הכרכים הקודמים, גם כרך ד' שהגיע לחנויות בשבועות אלו, הפך למתנה מבוקשת לכל מי שאתם חפצים להעניק לו מתנה שתהווה חוויה רוחנית שבועית עשירה, שתעניק לו מבט נוסף על פרשת השבוע ושלבי החיים, ותובנות שילוו אותו לאורך זמן. זו ההזדמנות שלכם להכניס מטמון למעונכם, לרכוש את הספר ולהינות מאוצרותיו. בכך תהפכו את 'פניני פרשת השבוע' לחוויה של קבע בביתכם ובחייכם!

להשיג בחנויות הספרים המובחרות, המלאי מוגבל. כדאי להזדרז!

לשליחת תגובות לכותב הטור ולקבלת העלון של הרב אשר קובלסקי: במייל, כתבו ל-6182918@gmail.com מתוך הספר המפואר פניני פרשת שבוע

מבעלי הדינים! להיפך שניהם שייכים לה! מה להם לריב ולהתקוטט והרי יגיע היום ושניהם יגיעו אלי! הפסק הובן במלא חומרתו, ומרוב בושה כבשו בעלי הדינים את פניהם בקרקע, על כי לא הסכימו בשום אופן להגיע לפשרה, ועל אתר הסכימו להתפשר ולסגור ביניהם את המחלוקת המרה שהיתה ביניהם.

"כי לי כל הארץ"!!!

באין אומר ודברים חזרו כולם העירה, והתיישבו בחדרו של ר' חיים לשמוע מה בפיו ומה יחרוץ בעקבות הביקור בחלקת האדמה, התיישב ר' חיים ופתח את דבריו ואמר; שמעתי את טענותיהם של שני הצדדים דנתי בדבר ניסיתי להכריע אך לא עלתה בידי, החלטתי שעלי לשמוע מה בפי האדמה עצמה, מה דעתה, למי היא שייכת! לשמע המילים הפולחות הללו לא ציפה אף אחד ומשום כך הס הושלך בחדר בית הדין, כולם שמו אזניהם כאפרכסת לשמוע את המשך דברי המרא דאתרא, ואז אמר להם ר' חיים, מה תחשבו שענתה לי האדמה? היא אמרה לי שהיא עצמה לא שייכת לאף אחד

לשליחת תגובות לכותב הטור הרה"ג רבי בנימין בירנצווייג, כתבו ל: 7622500@gmail.com

תכין עצמך לכבוד שבת

קבל את 'גיליון 'לקראת שבת' שכבש את העולם היהודי
אצלך בתיבת המייל לפני כולם כל יום חמישי

סיפורים ופנינים מרתקים מחייהם של רבותינו הקדושים

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il

סיכום שבועי ב'דף יומי בהלכה'

◆ כמה מחוטי הציצית צריך לאחוז בשעת קריאת שמע?

◆ האם מותר לרקום פסוקים על בגד?

◆ מי שיש באפשרותו לקיים אחת משתי המצוות, ציצית ותפילין - איזו מהן יעדיף?

מהלכות ציצית

- חוטי הציצית מהווים תזכורת למצוות ה', פחותם של עבדות המזכיר את העבדות. ולדעת פוסקים רבים, הרי זו מצות עשה - להביט בחוטי הציצית, כדי להיזכר במצוות ולעשותן.
- בשעת קריאת שמע, מצוה לאחוז את חוטי הציצית ביד שמאל, ולהגביהם אל מול הלב. יש שנהגו לאחוז רק את החוטים שבשתי הכנפות הקדמיות, ויש שנהגו לאחוז את החוטים שבכל ארבע הכנפות.
- אסור לעמוד בתוך ארבע אמות לְמַת, עם חוטי ציצית גלויים, מפני שהעושה כן נראה כ'לועג לרש', דהיינו לְמַת הפטור ממצות ציצית. וכן אסור להיכנס לבית הקברות עם חוטי ציצית גלויים.
- אסור לרקום פסוקים על בגד שנכנסים עמו לבית הכסא ולבית המרחץ, משום שיש בכך בזיון לדברי התורה; וכן משום שמעיקר הדין אסור לכתוב פסוקים בודדים מן התורה.

מהלכות הנחת תפילין

- בהנחת תפילין יש לכוון למטרת המצוה, לזכור על ידי הפרשיות שבתוכן את יחוד שם השי"ת, והניסים והנפלאות שעשה עמנו ביציאת מצרים, ולשעבד את המוח והלב להשי"ת.
- לדעת השולחן ערוך, מברכים בהנחת התפילין רק ברכה אחת: "להניח תפילין" על התפילין של יד ושלא ראש יחד; ולדעת הרמ"א - על התפילין של ראש מברכים גם "על מצות תפילין".
- מי שטעה ובירך ברכה לבטלה, או שאמר את שם השי"ת לבטלה, יאמר מיד: "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד".
- סדר הנחת תפילין הוא - תפילין של יד, ואחר כך של ראש, כפי סדרן במקרא, שתפילין של יד נזכרו תחילה, ולאחריהן

תפילין של ראש.

- על תפילין של יד יש לברך רק לאחר העמדתן על הזרוע במקום הראוי להנחתן, ולפני קשירתן. וכן על התפילין של ראש - יש לברך לאחר העמדתן במקומן על הראש, לפני הידוק הרצועות למקומן.
- אסור להפסיק בין הנחת תפילין של יד להנחת תפילין של ראש בדיבור, ואף לא לשהות שהייה ארוכה שלא לצורך, וכן יש להימנע אף מרמיזה באצבעות, וכדומה.
- חכמינו ז"ל בזהרו הקדוש, הפליגו בגודל מעלת ההולך מבייתו לבית הכנסת כשהוא מעוטף בציצית ומוכתר בתפילין. וכן נפסק בשולחן ערוך: "ילך לבוש בציצית ומוכתר בתפילין לבית הכנסת".
- חכמינו ז"ל אמרו: "כל הקורא קריאת שמע בלא תפילין - כאילו מעיד עדות שקר בעצמו". אולם, אם קיים ספק שמא יחלוף זמן קריאת שמע עד שיניח תפילין, יקרא בלעדיתהן.

הלכות שונות

- בשעה שאומרים בקריאת שמע "וְאֶהְבֶּתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ", יש לעורר את הלב לאהבת השי"ת. והדרך להגיע לכך היא - התבוננות בגדולת הבורא, לעומת קטנות האדם, ורוב טוב הבורא כלפיו.
- אדם שאין באפשרותו להשיג את חפצי שתי המצוות - ציצית ותפילין, כי אם אחד מהם; או שמסיבה כלשהי אינו יכול לקיים את שתיהן - עליו להעדיף את מצות התפילין.
- מצוה המזדמנת לאדם, אסור לעזובה ולעסוק במצוה אחרת; ובלשון חכמינו ז"ל: "אין מעבירין על המצוות". ולדעת פוסקים רבים, איסור זה הוא מדאורייתא.

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה